

Tieto- ja viestintäteknikka vapaassa sivistystyössä 2013

Digitaalinen vapaa sivistystyö -kyselyn raportti

Johanni Larjanko
Jaana Nuottanen
Tytti Pantsar
Heikki Sairanen
Mikko Vuorinen
Jarmo Viteli

Tiivistelmä

Digitaalinen vapaa sivistystyö (DVS) -kysely toteutettiin 5.8. - 15.10.2013. Vastaajat edustavat vapaan sivistystyön opettajia. Vastaajajoukko saattaa painottua enemmän tieto- ja viestintätekniikkaa käyttäviin. Keskityimme tutkimuksessamme kansanopistojen ja kansalais- ja työväenopistojen opettajiin. Jälkimmäisistä käytämme tässä raportissa nimitystä kansalaisopistojen opettaja.

Tärkeimmät havainnot:

- Noin $\frac{2}{3}$ vastanneista käyttää tieto- ja viestintätekniikkaa vähintään viikoittain opetuksessaan.
- Käytön määrä on suurempi kansanopistoissa kuin kansalaisopistoissa.
- 43,7 % vastanneista arvio taitonsa perustason TVT-taitoja paremmiksi.
- 14,9 % vastaajista ilmoittaa osaavansa jollain tasolla kaikki 15 esitettyä asiaa.
- Huippuosaamista on hieman enemmän kansanopistoissa kuin kansalaisopistoissa.
- Parhaiten opettajat osaavat sähköpostin käytön, tekstinkäsittelyn perusteet, esitysgraafikan ja digitaalikameroiden peruskäytön.
- Suurimpia puutteita ilmenee videon ja äänenkäsittelyn osaamisessa. Myös esimerkiksi tekstinkäsittelyn ja taulukkolaskennan edistyneemmät ominaisuudet eivät ole niin hyvin tunnettuja.
- Vastaajia eniten kiinnostavia koulutusaiheita ovat sähköiset sisällöt ja oppimisympäristöt, sähköinen viestintä ja mobiililaitteet. Valmiiden vaihtoehtojen lisäksi vastaajat ilmoittivat olevansa kiinnostuneita erityisesti tablettien käytöstä opetuksessa sekä oman aineen opetuksen liittämistä tieto- ja viestintätekniikkaan.
- Käytetyimmät laitteet sekä kansalais- että kansanopistoissa ovat tietokone (pöytätietokone / kannettava tietokone) ja dataprojektori. Kyseisiä laitteita käyttää opetukseen kansanopistoissa 95 prosenttia ja 70 prosenttia vastaajista ja kansalaisopistoissa 86 prosenttia ja 62 prosenttia.
- Käytetyimmät ohjelmat opetuksessa ovat molemmissa vastaajajoukoissa Microsoftin toimistotyökalut *Word* ja *PowerPoint*. Kansanopistoissa molempia käyttää yli kolme neljäsosaa vastaajista (87 % ja 78 %), kansalaisopistoissa lähes yhtä suuri osa (84 % ja 74 %).
- Sosiaalinen media ja verkkopalvelut ovat käytetyimpiä kansanopistoissa kuin kansalaisopistoissa. Molemmissa suosituimmat palvelut ovat samoja: *YouTube* (74 % ja 63 %), *Google kuvat* (56 % ja 51 %), *Wikipedia* (51 % ja 50 %) ja *Facebook* (44 % ja 32 %).
- Yleissivistävän koulutuksen opettajiin verrattuna DVS:n vastaajat:
 - käyttävät tieto- ja viestintätekniikkaa opetuksessaan hieman harvemmin.
 - osallistavat tyypillisemmin oppijat käyttämään TVT:a.
 - tuntevat paremmin videovälitteisen opetuksen mahdollisuudet.
 - osaavat käyttää tieto- ja viestintätekniikkaa paremmin suurimmassa osassa kysyttäjä alueita, poislukien kuitenkin dokumenttikamerat, interaktiivisen esitystekniikkaan, äänentoiston ja sähköiset oppimateriaalit.

Toimenpide-ehdotuksia

- Tieto- ja viestintätekniiikan käyttö on merkittävä osa vapaan sivistystyön toimintaa. Sen kehittämisen on oltava merkittävässä roolissa myös jatkossa.
- Opettajat haluaisivat koulutusta erityisesti aiheista sähköiset sisällöt ja oppimisympäristöt, sähköinen viestintä ja mobiililaitteet.
- Myös tablettien opetuskäyttö kiinnostaa monia ja on todennäköistä, että osaamista tällä alueella tarvitaan tulevaisuudessa paljon lisää.
- Tieto- ja viestintätekniiikan käytön lisääminen vaatii osaamista, käyttöä tukevaa ympäristöä, välineitä ja motivaatiota. Kaikkien näiden lisääminen on tarpeen.
- Tieto- ja viestintätekniiikan käytön seuranta eri tasoilla säännöllisesti tarjoaisi mahdollisuuksia kehittää TVT:n käyttöä vapaan sivistystyön kentällä tietoperustaisesti. Opekan kaltaiset alustat voivat tarjota tähän hyvän teknisen työvälineen. Kyselyä kannattaa kehittää paremmin vapaan sivistystyön olosuhteisiin sopivaksi.
- Osia kyselystä on jatkossakin hyvä pitää vertailukelpoisena yleissivistävän puolen kanssa, sillä yhtäläisyydet tarjoavat hyvän kotimaisen vertailukohdan ja mahdollisuuden oppia molemmin puolin.

Johdanto

Digitaalinen vapaa sivistystyö (DVS) –kysely toteutettiin Tampereen yliopiston TRIM-tutkimuskeskuksessa Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksella. Tutkimusryhmää johti Jarmo Viteli ja siihen kuuluivat Heikki Sairanen ja Mikko Vuorinen.

DVS-kysely koostettiin Opeka-palvelun kysymyksien pohjalta asiantuntijatyöryhmän toimesta, johon kuuluivat edellä mainittujen lisäksi Jouni Kangasniemi, Jaana Nuottanen, Ulrica Taylor, Tytti Pantsar, Jyrki Ijäs, Kirsi Lähde, Johanni Larjanko ja Anni Bussman.

Tämän raportin Taustaa-osion laadinnassa avustivat Tytti Pantsar ja Jaana Nuottanen.

Taustaa

Vapaa sivistystyö koostuu kansanopistoista, kansalaisopistoista, opintokeskuksista, liikunnan koulutuskeskuksista ja kesäyliopistoista. Keskitymme tässä raportissa kansalaisopistoihin ja kansanopistoihin.

Suomessa on 188 kansalaisopistoa. Kansalaisopistot toimivat jokaisen kunnan alueella. Yksi toiminnan pääperiaatteista on opetuksen tuominen lähelle ihmisiä. Monesti opetus on hajautettu eri puolille kuntaa. Kansalaisopistoja on monen nimisiä. Osa on kansalaisopistoja, osa työväenopistoja, osa opistoja ja osa aikuisopistoja.

Kansalaisopistojen kursseille osallistuu vuosittain noin 650 000 opiskelijaa. Kursseille voi osallistua kuka tahansa iästä ja koulutustaustasta riippumatta. Opetustunteja järjestetään vuosittain yli 2 miljoonaa ja kansalaisopistot ovat merkittäviä alueellisia työllistäjiä.

Kansalaisopistoissa on erilaisia painotuksia eri paikkakunnilla. Kurssitarjontaa myös elää yhteiskunnallisten muutosten myötä. Kuntalaiset voivat usein vaikuttaa kurssitarjontaan esittämällä omia toiveitaan. Useimmiten tarjontaan kuuluu taideaineiden, käsityön ja musiikin kurseja, kieli- ja kirjallisuuskurseja, kotitalouden, liikunnan ja tietotekniikan kurseja sekä yhteiskunnallisia aineita.

Kansalaisopistoissa järjestettävän vapaan sivistystyön koulutuksen tavoitteena on vapaan sivistystyön lain mukaan edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Vapaassa sivistystyössä korostuvat omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus.

Tarkoituksena on järjestää yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta.

Vapaan sivistystyön kurssit eivät ole tutkintotavoitteisia.

Vapaan sivistystyön kurssit muodostavat merkittävimmän kurssimuodon. Sen lisäksi jotkut kansalaisopistot tarjoavat avointa yliopisto-opetusta ja tekevät yhteistyötä lukioiden kanssa tarjoten niiden vapaavalintaisia kurseja. Kansalaisopistot järjestävät myös runsaasti taiteen perusopetusta (TPO), joka on tavoitteellisesti etenevää taidekasvatusta. Taiteen perusopetukseen kuuluvat musiikki, tanssi, sanataide, esittävät taiteet (sirkus ja teatteritaide) ja visuaaliset taiteet (arkkitehtuuri, audiovisuaalinen taide, kuvataide ja käsityö). Osa kansalaisopistoista tarjoaa maahanmuuttajien kotoutumiskoulutusta. Kansalaisopistosta voi tiedustella myös tilauskoulutusta.

Kansanopistot ovat lain mukaan kokopäiväistä opetusta antavia sisäoppilaitoksia, jotka järjestävät nuorille ja aikuisille omaehtoisia opintoja, edistävät opiskelijoiden opiskelunvalmiuksia sekä kasvattavat heitä yksilöinä ja yhteiskunnan jäseninä. Suomessa on 88 kansanopistokampusta, joilla on 79 ylläpitäjää. Kampuksia on eri puolilla maata Ahvenanmaalta Rovaniemelle. Niistä osa on ruotsinkielisiä. Taustayhteisön ja luonteensa mukaan opistot voidaan jakaa neljään ryhmään: sitoutumattomat, kristilliset, yhteiskunnalliset ja erityisopistot. Useimmat opistot ovat yksityisiä.

Kansanopistojen pitkäkestoinen vapaan sivistystyön koulutus eli kansanopistolinjat kestävät useimmiten lukuvuoden. Kansanopistovuoden aikana voi kerrata kouluaineita, perehtyä erityisaloihin ja kokeilla uutta tapaa opiskella. Monilla kansanopistolinjoilla valmistaudutaan jatko-opintoihin ja suoritetaan avoimen yliopiston opintoja, jotka voi hyödyntää myöhemmissä yliopisto-opinnoissa. Opiskelijat saavat kansanopistovuoden aikana opiskeltavan alan perustietoja ja -taitoja, jotka antavat pohjaa varsinaiselle ammattikoulutukselle.

Linjoilta ei valmistuta tutkintoon. Lukuvuoden mittaisen kansanopistolinjan suorittamisesta saa 6 lisäpistettä haettaessa toisen asteen ammatilliseen koulutukseen. Yleissivistävät linjat ovat maksullisia. Maksut vaihtelevat linjoittain ja opistoittain.

Kansanopistot järjestävät vapaan sivistystyön koulutuksena myös eripituisia kursseja. Vapaan sivistystyön koulutuksen lisäksi opistoissa tarjotaan perusopetusta, perusopetuksen lisäopetusta ja lukio-opetusta sekä ammatillista koulutusta. Peruskoulun opintoja voi suorittaa noin 30 kansanopistossa. Niissä voi suorittaa koko peruskoulun oppimäärän tai korottaa yksittäisiä arvosanoja. Kansanopistossa voi käydä myös kymppiluokan eli osallistua perusopetuksen lisäopetukseen. Vuoden kestävien opintojen aikana voi korottaa peruskoulun päättötodistuksen arvosanoja. Kuusi kansanopistoa järjestää myös lukio-opintoja.

Kansanopistojen ammatillinen koulutus keskittyy erityisesti humanistiselle ja kasvatusalalle. Kansanopistojen ammatillisesta peruskoulutuksesta voi valmistua esimerkiksi nuoriso- ja vapaa-ajan ohjaajaksi, lastenohjaajaksi tai media-assistentiksi. Kansanopistot tarjoavat myös ammatillista lisäkoulutusta. Ammatti- ja erikoisammattitutkintoja sekä niihin valmistavia erilaisia koulutuksia on tarjolla yhteensä noin 20. Yleisimpiä tutkintoja ovat koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjauksen, lasten ja nuorten erityisohjaajan sekä suntion ammattitutkinnot.

Kansanopistoissa on tarjolla myös erityisopetusta ja maahanmuuttajakoulutusta.

Sisäoppilaitosmuodon lisäksi kansanopistolle on ominaista aatteellinen ja pedagoginen vapaus. Opisto voi itse määritellä opetussisältönsä ja kasvatustavoitteensa. Erilaiset tapahtumat ja opiskelijoiden omat projektit ovat tyypillisiä kansanopistojen opetusmenetelmiä.

Tutkimusmenetelmä

Digitaalinen vapaa sivistystyö (DVS) –kysely toteutettiin Opeka-palvelun päälle rakennettuna kyselynä. Opeka eli Opetusteknologisen ekosysteemin kartoitin on palvelu, jolla opettajat voivat arvioida tieto- ja viestintätekniikan käyttöään, osaamistaan ja käyttöympäristöään.

Käyttäjät vastasivat DVS-kyselyyn kuten tavanomaiseen kyselyyn. Vastauksia täyttäessään käyttäjille tarjottiin jakauma muiden vastauksista ja kyselyn lopuksi näytettiin raportti omasta käytöstä verrattuna muihin.

Vastaukset palveluun kerättiin 5.8. – 15.10.2013. Palvelu jätettiin päälle myös myöhempää vastaamista varten Opeka-palvelun tapaan, mutta keskitymme tässä raportissa vain 5.8. – 15.10.2013 tulleisiin vastauksiin.

Vastauksia tuli kaikkiaan 285 kappaletta ($n = 285$), mutta näistä vain 271 oli vastannut vähintään yhteen kysymykseen taustatietojen antamisen lisäksi. Käsittelemme tässä raportissa koko aineistoa mukaan luettuna kesken jääneitä vastauksia, ellei toisin mainita.

Profilointi

Tässä raportissa profiloimme vastaajat jaottelemalla ne neljään opettajaryhmään. Peilaamme opettajaryhmiä esiteltyihin tuloksiin läpi tämän raportin. Arvioimme opettajia heidän osaamisensa ja oppilaitosten toimintatapojen suhteen, sillä nämä kaksi tekijää muodostuvat tärkeiksi yksittäisten opettajien toiminnan selittäjiksi: osaaminen kertoo yksilön omista valmiuksista käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa ja toimintatavat antavat meille kuvan opettajan yhteisön tilanteesta tieto- ja viestintäteknikkaan liittyen.

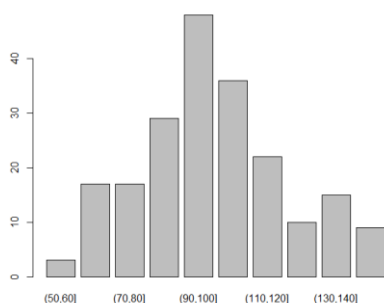
Käytännössä muodostamme siis nelikentän ja nimeämme kentät seuraavasti:

Parannettavaa toimintatavoissa Hyvä osaaminen	Hyvät toimintatavat Hyvä osaaminen
”Yksinäiset osaajat”	”Yhteisölliset osaajat”
Parannettavaa toimintatavoissa Parannettavaa osaamisessa	Hyvät toimintatavat Parannettavaa osaamisessa
”Yksinäiset vasta-alkajat”	”Yhteisölliset vasta-alkajat”

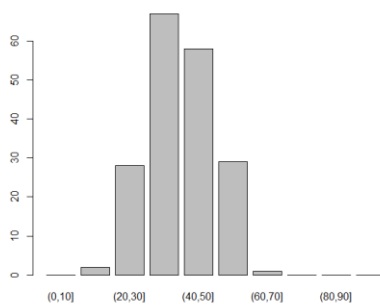
Jotta saisimme jaettua vastaajat näihin profiileihin, käytämme indikaattorina kahta summamuuttujaa, jotka muodostamme numeroimalla vastausvaihtoehdot 1:stä vastausten lukumäärään asti ja summaamalla muuttujat. Käännämme skaalan negatiiviseksi, kun kysymys on aseteltu negatiivisesti. Jätämme pois vastaajat, jotka eivät ole vastanneet kaikkiin indikaattoreiden muodostamiseen tarvittavista kysymyksistä.

Näin saadaan muodostettua indikaattorit, joiden jakaumat on piirretty kuviin 1 ja 2.

Jaamme nyt osaamisindikaattorin mediaanin (99) perusteella ”Osaamisessa parannettavaa” ja ”Hyvä osaaminen” -ryhmiin siten, että mediaani kuuluu osaamista parannettava -ryhmään. Samoin muodostamme ”Toimintavoissa parannettavaa” ja ”Hyvät toimintatavat”-ryhmät toimintatapaindikaattorin mediaanin (40) perusteella.

Kuva 1: Osaamisindikaattorin jakauma

Kuva 2: Toimintapaindikaattorin jakauma

”Yksinäiset osaajat”	”Yhteisölliset osaajat”
29,7 %	38,0 %
”Yksinäiset vasta-alkajat”	”Yhteisölliset vasta-alkajat”
23,4 %	8,9 %

Yksinäisiä osaajat ovat niitä, joiden osaaminen on korkeammalla tasolla kuin muilla opettajilla. Heillä ei kuitenkaan ympärillään ole sellaista tukiverkkoa, joka auttaisi tieto- ja viestintätekniiikan käytössä. Ryhmän opettajat myös kokevat muita enemmän, että työyhteisön ilmapiiri ei ole myönteinen uusien asioiden kokeilemiseen opetuksessa. Ryhmässä on vähemmän rehtoreita ja apulaisrehtoreita kuin muissa ryhmissä. Tyypillisesti ryhmän opettajat ovat vähemmän kokeneita kuin muiden ryhmien.

Yhteisölliset osaajat osaavat käyttää tieto- ja viestintätekniiikkaa ja heillä on käyttöä tukeva yhteisö ympärillään. Osaamisen ja yhteisön lisäksi yhteisöllisillä osaajilla on keskiarvoa suurempi halu käyttää tieto- ja viestintätekniiikkaa enemmän opetuksessaan. Ryhmän opettajat kokevat myös, että heidän käytössään oleva laitteisto toimii hyvin heidän tukenaan. Hyvän tuen, hyvän osaamisen, hyvän motivaation ja hyvien laitteiden ansiosta ryhmän opettajat käyttävät tieto- ja viestintätekniiikkaa enemmän opetuksessaan kuin muut ja käyttäjät voivat olla niin opettaja itse kuin oppijat. Ryhmän opettajat ovat muita useammin apulaisrehtoreita, aluerehtoreita tai vararehtoreita. Ryhmässä on jonkin verran vähemmän opettajia, linjajohtajia ja lehtoreita kuin muissa ryhmissä.

Yksinäiset vasta-alkajat ovat monissa kysymyksissä yhteisöllisten osaajien käänteinen peilikuva. Ryhmän osaamisessa on puutteita, yhteisö ei ole käyttöä tukeva ja ryhmä ei myöskään ole tyytyväinen käytössään oleviin laitteisiin. Myös käyttö jää muita ryhmiä vähemmälle. Ryhmän opettajien halussa käyttää tieto- ja viestintätekniiikkaa enemmän ei kuitenkaan ole tilastollisesti merkittävää eroa muiden käyttäjien keskiarvoon. Ryhmässä on enemmän opettajia, linjajohtajia ja lehtoreita kuin muissa ryhmissä ja vähemmän päätoimisia tuntiopettajia sekä rehtoreita tai johtajia.

Yhteisöllisesti vasta-alkajilla on käyttöä tukeva yhteisö, mutta puutteita omassa osaamisessa. Ryhmä on tyytyväistä käyttöönsä saamiinsa laitteisiin ja kokee esimerkiksi tuen riittäväksi. Ryhmän opettajat ovat hieman vanhempia ja kokeneempia kuin muiden ryhmien jäsenet. Ryhmässä on selvästi enemmän rehtoreita ja johtajia kuin muissa ryhmissä ja vähemmän apulaisrehtoreita, aluerehtoreita tai vararehtoreita.

Ryhmät koostuvat varsin tasapainoisesti sekä kansa- että kansalaisopistojen opettajista. Yhteisöllisiä osajia ja yksinäisiä osajia on hieman enemmän kansanopistoissa kuin kansalaisopistoissa, kun taas yhteisöllisiä aloittelijoita ja yksinäisiä aloittelijoita on enemmän kansalaisopistoissa.

	Yhteisölliset aloittelijat	Yhteisölliset osajat	Yksinäiset aloittelijat	Yksinäiset osajat
Kansalaisopisto	10.0 %	35.0 %	27.5 %	27.5 %
Kansanopisto	7.7 %	41.0 %	19.2 %	32.1 %

Käytön määrä

Melkein $\frac{2}{3}$ vastaajista käyttää tieto- ja viestintäteknikkaa tunneillaan vähintään viikoittain. Kansalaisopistoissa 56,2 % käyttää vähintään viikoittain ja kansalaisopistoissa 76,4 %. Kokonaisuudessaan vastaajajoukosta 65,8 % käyttää tieto- ja viestintäteknikkaa vähintään viikoittain.

Harvemmin kuin 1-2 kertaa kuukaudessa käyttäviä on kansalaisopistoissa 24,1 % ja kansanopistoissa 8,9 %.

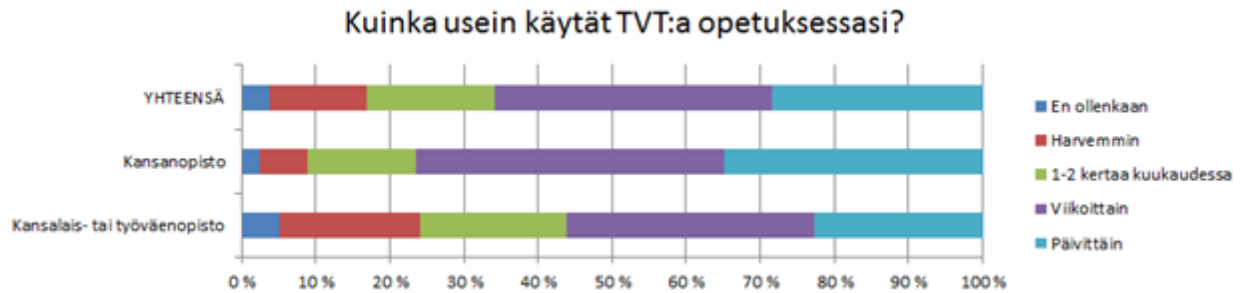
Selvästi harvinaisempaa on oppijoiden mediasisältöjen tuottaminen yli 1-2 kertaa kuukaudessa. Tällaista tapahtuu tunneilla kansalaisopistoissa 11,5 prosentilla vastaajista ja 20,5 prosentilla kansanopistoissa.

Opettajilta kysyttiin myös heidän tunneilla tapahtuvasta oppijoiden esitysteknologian käyttämisestä kuten siitä käyttävätkö oppijat tunneilla dokumenttikameraa tai kosketustaulua. Tällainen käyttö on mediasisältöjen tuottamistakin harvinaisempaa. Kansalaisopistoissa oppijat käyttävät esitysteknologiaa 6,6 prosentin vastaajista tunneilla ja kansanopistoissa 12,1 prosentin tunneilla.

Kaikissa käytön määrää mittaavissa kysymyksissä käyttö on yleisempää kansanopistoissa kuin kansalaisopistoissa.

35,6 % kansalaisopistojen opettajista on jokseenkin tai täysin samaa mieltä siitä, että hyödyntää sosiaalista mediaa opetuksessaan. Vastaava luku kansanopistojen puolella on 44,9 %.

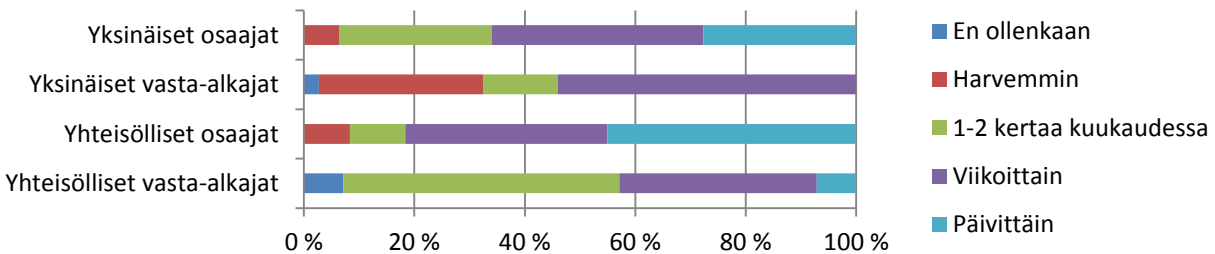
Vähän vajaa kolmannes (31,1 %) kansalaisopistojen opettajista on jokseenkin tai täysin samaa mieltä siitä, että hyödyntää sosiaalista mediaa oppijoiden kanssa viestimiseen. Kansanopistoissa taas hieman yli kolmannes (35,6 %).

Kuva 3

Käytön määrän suhteen profiloidut neljä ryhmää poikkeavat merkittävästi toisistaan. Kaikista eniten teknologiaa käyttävät yhteisölliset osaajat ja seuraavaksi yksinäiset osaajat. Yhteisölliset vasta-alkajat puolestaan käyttävät hieman enemmän kuin yksinäiset vasta-alkajat.

Erot ovat varsin suuri: Kun yhteisöllisten osaajien käyttö on 45 prosenttisesti päivittäistä, ei yksinäisten vasta-alkajien joukosta löydy yhtään päivittäin TVT:a käyttävää.

Kuva 4

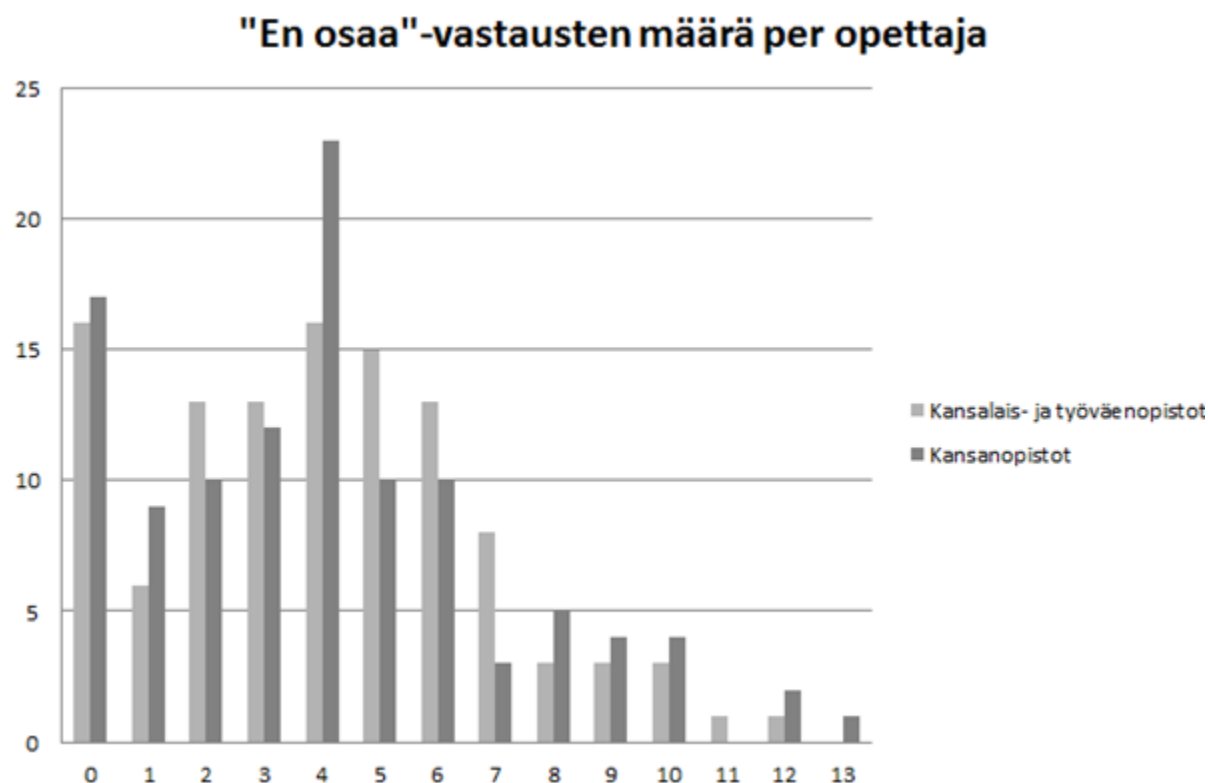
Osaaminen

Kyselyssä on 15 kysymystä, joiden vastausvaihtoehdot ovat seuraavat:

- En osaa
- Osaan itse
- Osaan näyttää oppijoille
- Osaan hyödyntää monipuolisesti oppijoiden kanssa

Laskemalla "En osaa"-vastausten lukumäärää saamme karkean kuvan siitä, miten suuria puutteita vastaajajoukossa esiintyy. Kansalaisopistoille "en osaa"-vastauksia ovat opettajat antaneet keskimäärin 4,0 (mediaani 4). Samoin kansanopistoissa keskiarvo on sama 4,0 (mediaani 4). Vastauksista on poistettu vastaajat, jotka eivät ole vastanneet kaikkiin tämän tyyppisiin kysymyksiin.

Alla olevassa kuvassa on muodostettu "En osaa"-vastausten määrän jakauma.

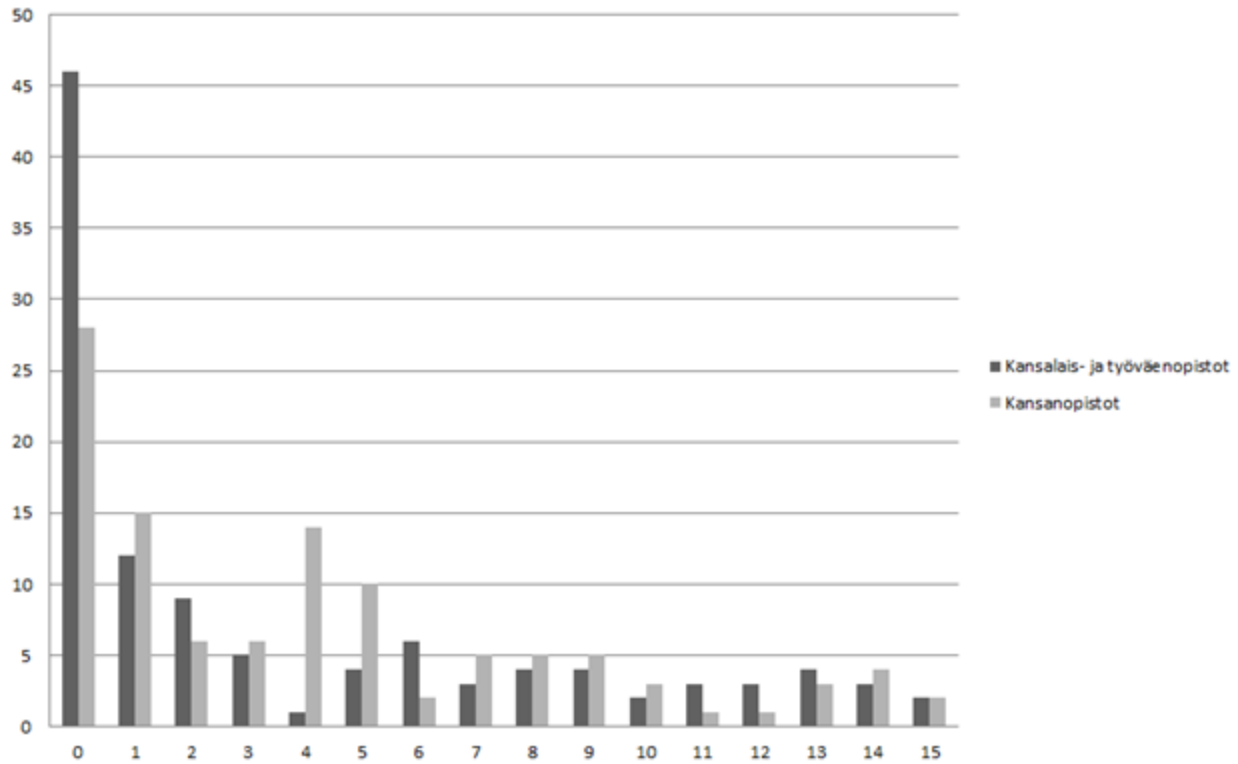
Kuva 5

14,9 % vastaajista ilmoittaa osaavansa kaikki 15 esitettyä asiaa ainakin itse.

Jos taas keskitymme toiseen ääripäähän eli "Osaan hyödyntää monipuolisesti oppijoiden kanssa"-vastausten lukumäärän, voimme katsoa, minkälaista erityisen vahva osaaminen on.

Alla olevassa kuvassa on muodostettu "Osaan hyödyntää monipuolisesti oppijoiden kanssa"-vastausten lukumäärän jakauma.

"Osaan hyödyntää monipuolisesti oppijoiden kanssa"-vastausten lukumäärä per opettaja

Kuva 6

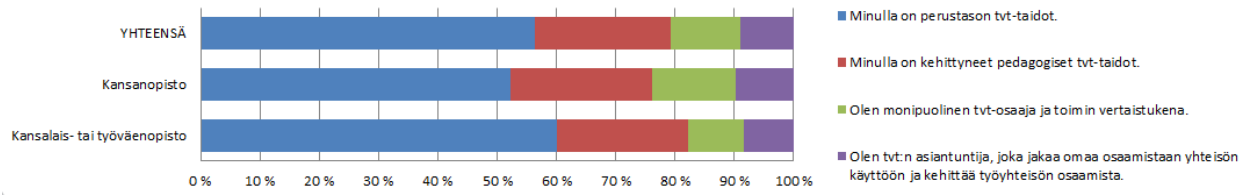
Kansalaisopistoissa peräti 41,4 prosenttia vastaajista ei ole ilmoittanut yhtään osaamisaluetta parhaimpaan kategoriaan. Kansanopistoissakin sama lukumäärä on 25,5 prosenttia.

Kansalaisopistojen vastaajien "Osaan hyödyntää monipuolisesti oppijoiden kanssa"-vastausten lukumäärän keskiarvo on 3,7 ja mediaani 1. Kansanopistoissa keskiarvo on 4,2 ja mediaani 3,5.

Vaikuttaisi siis siltä, että kansanopistoissa on itse raportoitua huippuosaamista hieman enemmän kuin kansalaisopistoissa, vaikka muuten erot osaamisessa eivät ole kuitenkaan erityisen merkittäviä.

43,7 % vastanneista arvio taitonsa paremmiksi kuin perustason tv-taidoiksi.

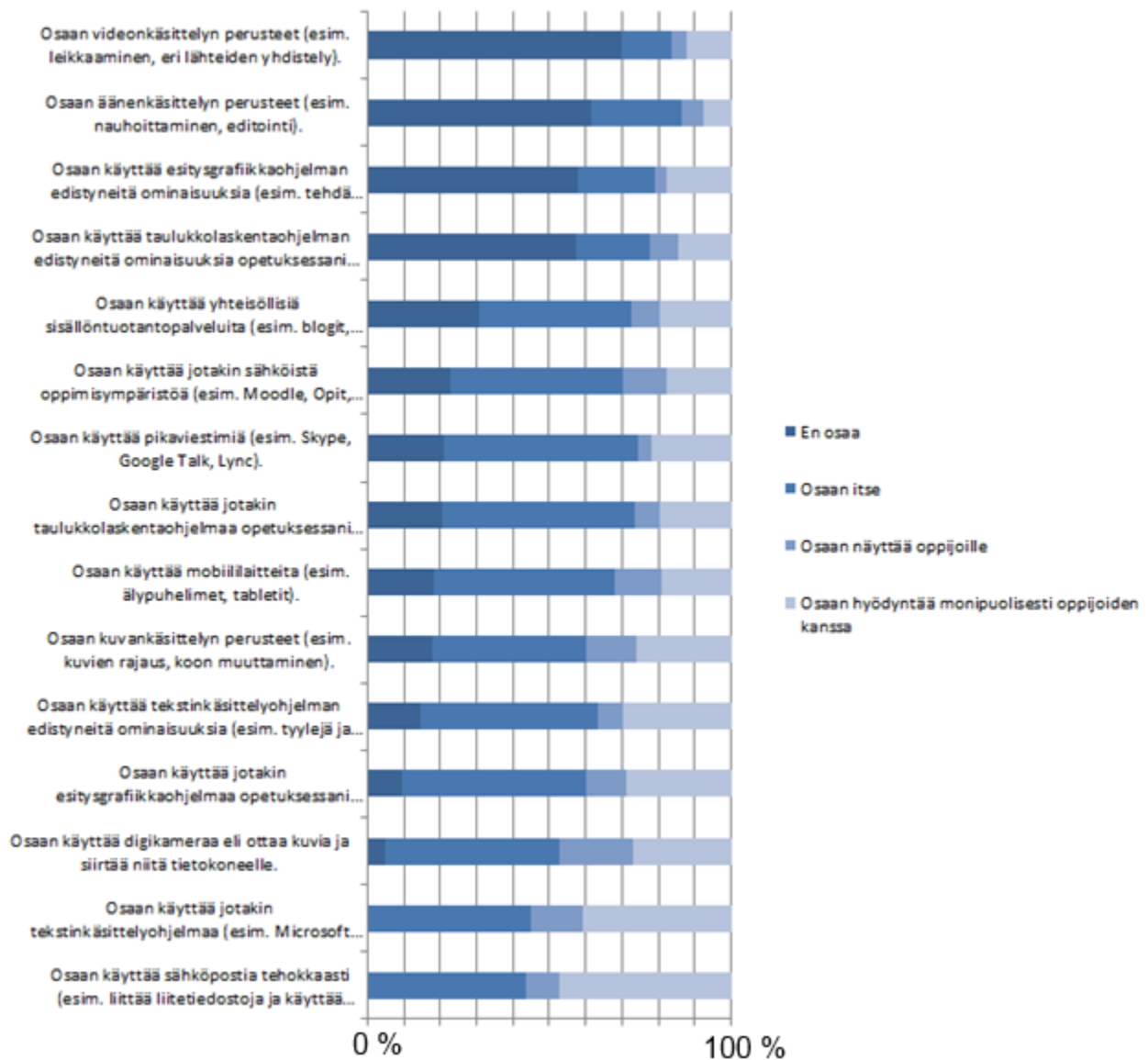
"Valitse taso, joka kuvaa parhaiten osaamistasi TVT:n käytössä." -kysymyksen vastausjakaumat

Kuva 7

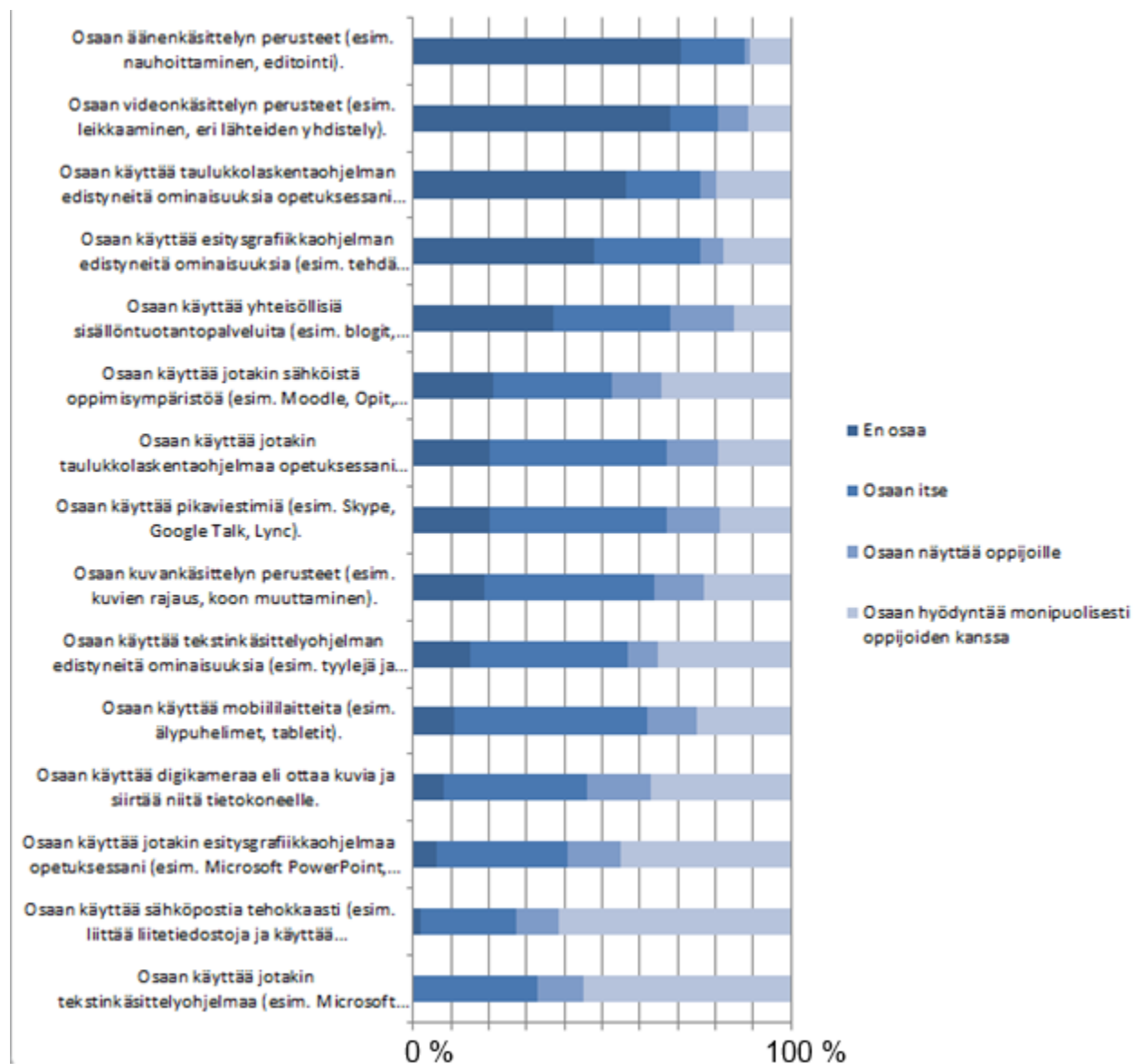
Osaaminen aihealueittain

Kansalaisopistot

Kuva 8

Kansanopistot

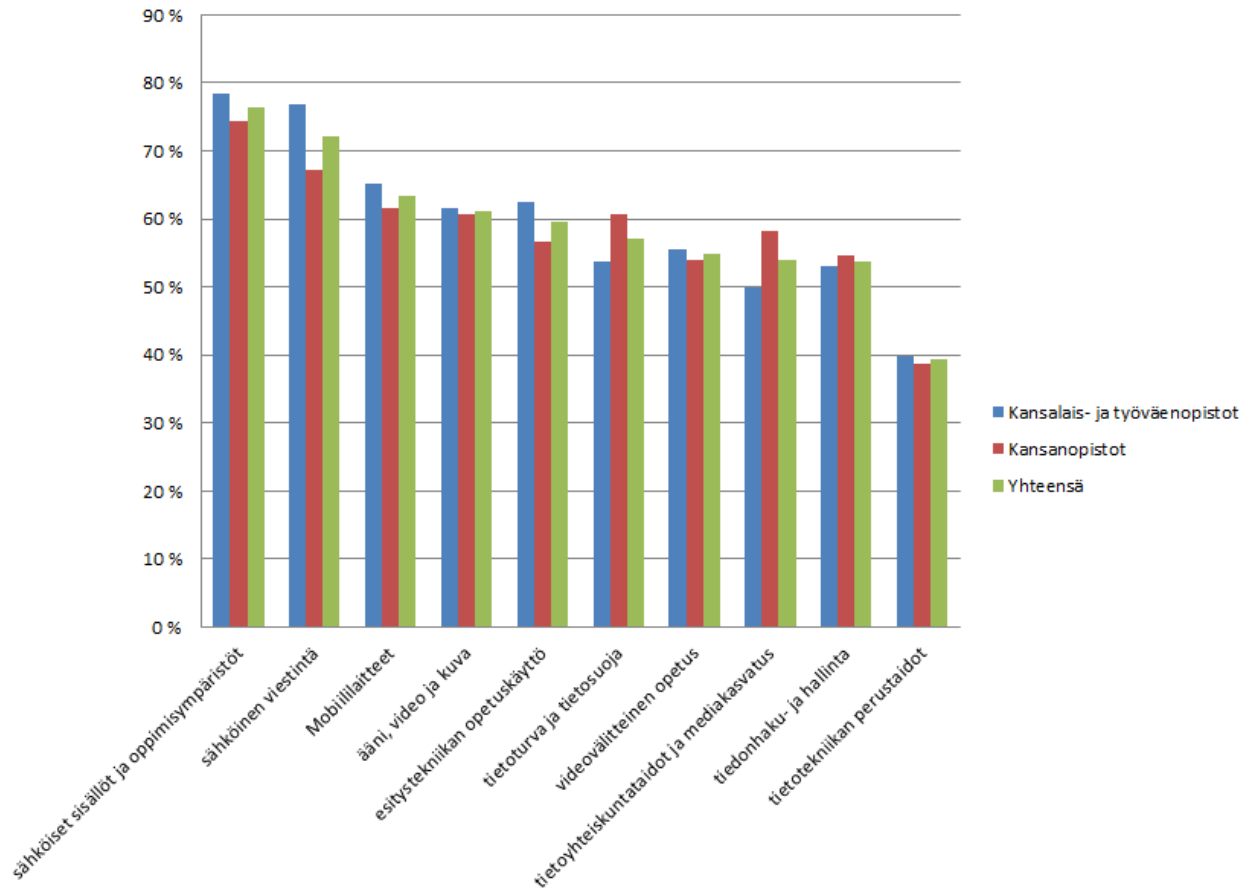

Kuva 9

Koulutustarpeet

Vastaajilta tiedusteltiin kiinnostusta koulutukseen kustakin käsitellystä koulutusaiheesta. Eniten kiinnostusta herättivät sähköiset sisällöt ja oppimisympäristöt (kansalaisopistoissa 78,4 % ja kansanopistoissa 74,3 %) ja vähiten tietotekniikan perustaidot (kansalaisopistoissa 39,8 % ja kansanopistoissa 38,7 %).

Osuus opettajista, joka on kiinnostunut koulutuksesta kustakin aiheesta

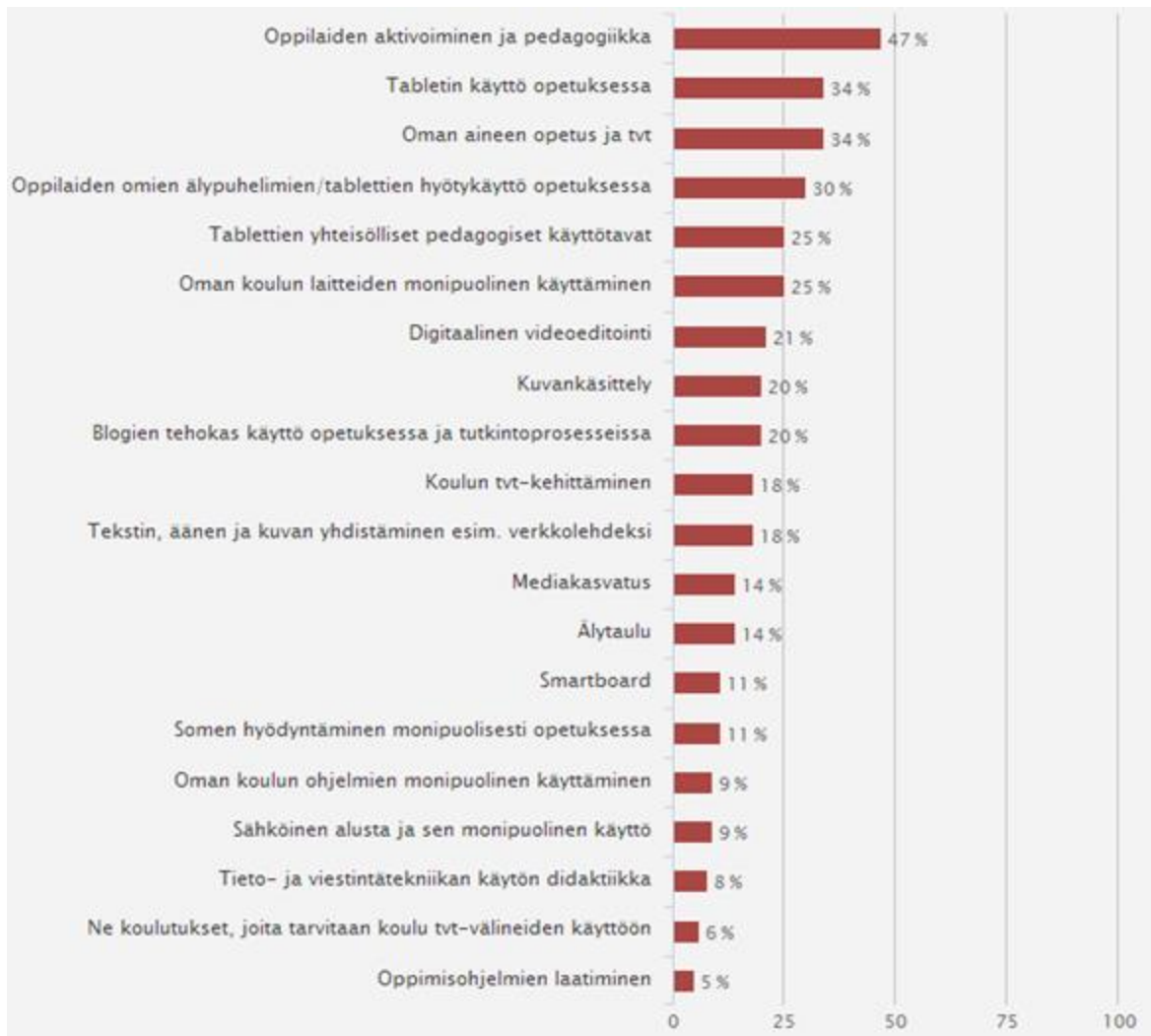

Kuva 10

Kunkin osa-alueen kiinnostuksen selvittämisen lisäksi vastaajille tarjottiin mahdollisuus kirjoittaa omia toiveita koulutukseksi tai valita muiden käyttäjien jo kirjoittamista. Menetelmällä ei välttämättä saada aivan niin tarkkaa kuvaa vastaajien osuuksista, sillä käyttäjien näkemät vaihtoehdot riippuvat aiempien käyttäjien toimista. Listojen perusteella voidaan kuitenkin täydentää kuvaa vastaajien kokemista koulutustarpeista.

Käyttäjien lisäämät koulutustarpeet kansalaisopistoissa

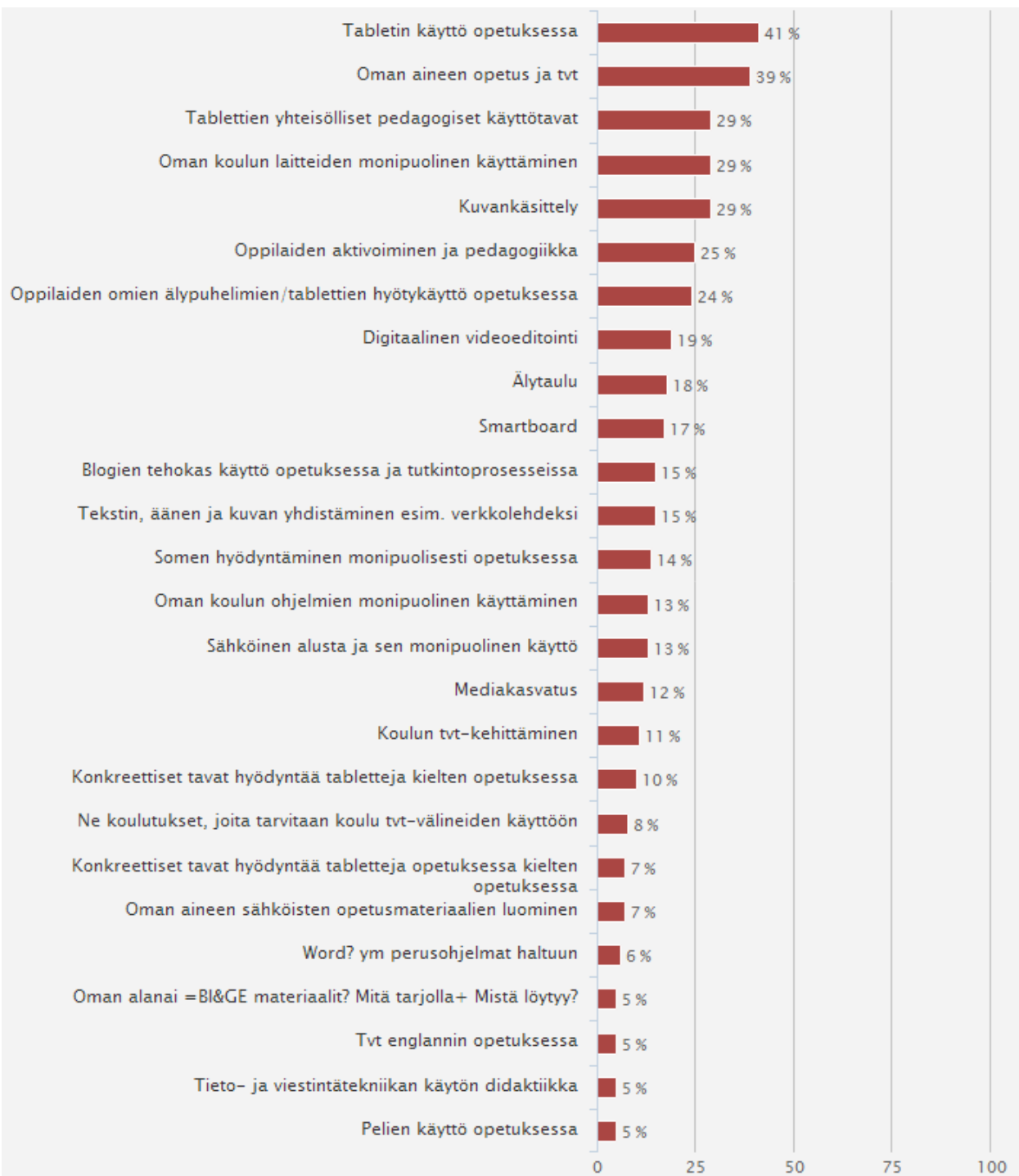
Kansalaisopistoissa eniten kiinnostusta herättivät ”Tablettien käyttö opetuksessa” (41 %), ”Oman aineen opetus ja tv” (39 %), ”Tablettien yhteisölliset pedagogiset käytöt” (29 %), ”Oman koulun laitteiden monipuolinen käyttäminen” (29 %) ja ”Kuvankäsittely” (29 %).

Kuva 11

Käyttäjien lisäämät koulutustarpeet kansalaisopistoissa

Kansalaisopistoissa eniten kiinnostusta herättivät “Oppilaiden aktivoiminen ja pedagogiikka” (47 %), “Tabletin käyttö opetuksessa” (34 %), “Oman aineen opetus ja tv” (34 %), “Oppilaiden omien älypuhelimien/tablettien hyötykäyttö opetuksessa” (30 %), “Tablettien yhteisölliset pedagogiset käyttötavat” (25 %) ja “Oman koulun laitteiden monipuolinen käyttäminen” (25 %).

Kuva 12

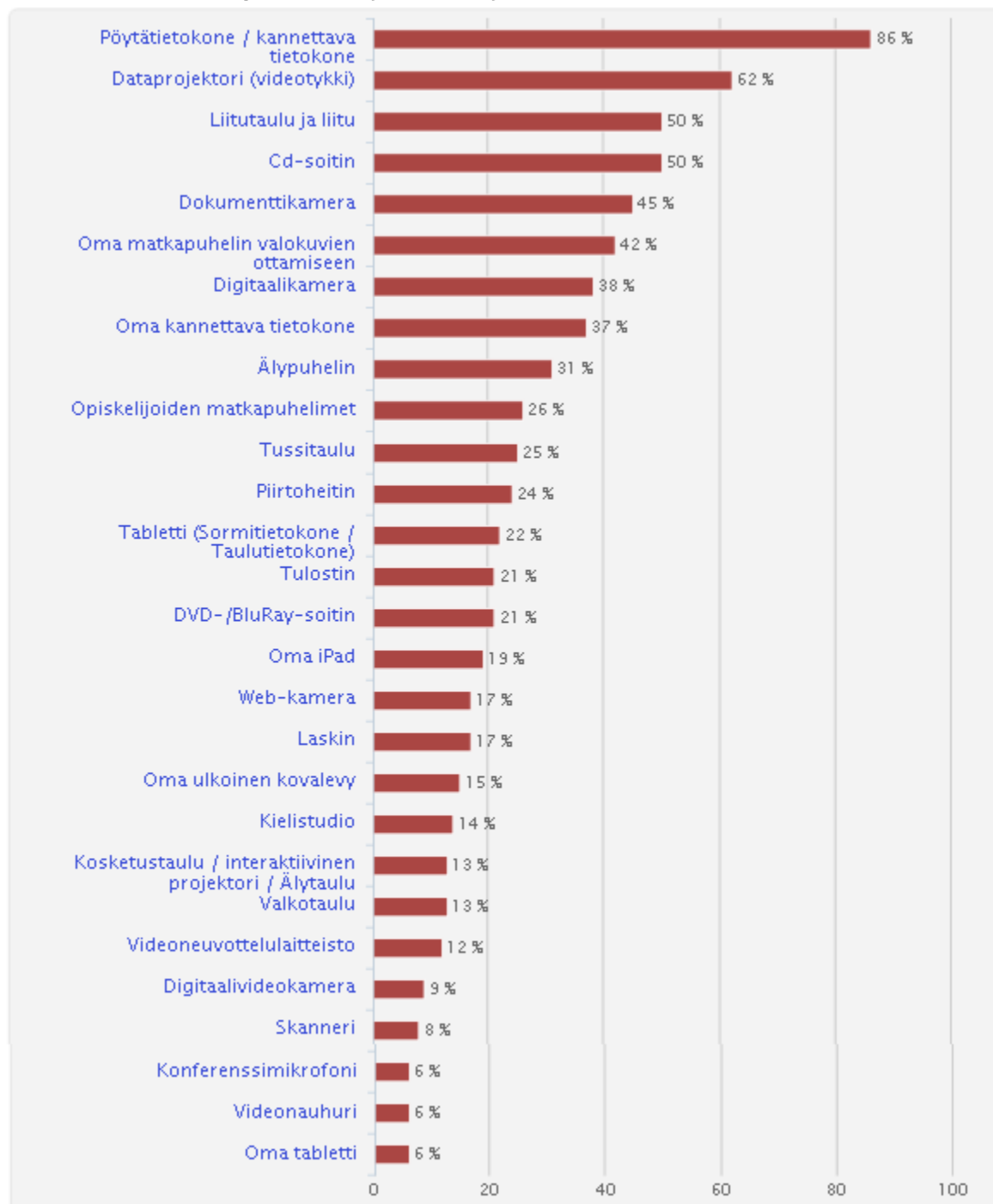
Laitteet ja ohjelmat

Käytetyimmät laitteet sekä kansalaisopistoissa että kansanopistoissa ovat tietokone (pöytätietokone / kannettava tietokone) ja dataprojektori. Kyseisiä laitteita käyttää opetukseen kansanopistoissa 95 prosenttia ja 70 prosenttia vastaajista ja kansalaisopistoissa vain 86 prosenttia ja 62 prosenttia.

Muita TVT-laitteita, joita on opetuskäytössä vähintään neljäsosalla vastaajista, ovat kansalaisopistoissa CD-soitin (50 %), dokumenttikamera (45 %), oma matkapuhelin valokuvien ottamiseen (42 %), digitaalikamera (38 %), oma kannettava tietokone (37 %), älypuhelin (31 %) sekä opiskelijoiden matkapuhelimet (26 %). Kansanopistoissa käyttöprosentit ovat useimmissa laitteissa hieman korkeammat ja vähintään neljäsosan käyttämiä laitteita on enemmän. Nämä laitteet ovat dokumenttikamera (48 %), CD-soitin (47 %), digitaalikamera (45 %), oma matkapuhelin valokuvien ottamiseen (45 %), oma kannettava tietokone (42 %), opiskelijoiden matkapuhelimet (37 %), älypuhelin (34 %), DVD-/BluRay-soitin (30 %), laskin (27 %) ja digitaalivideokamera (25 %).

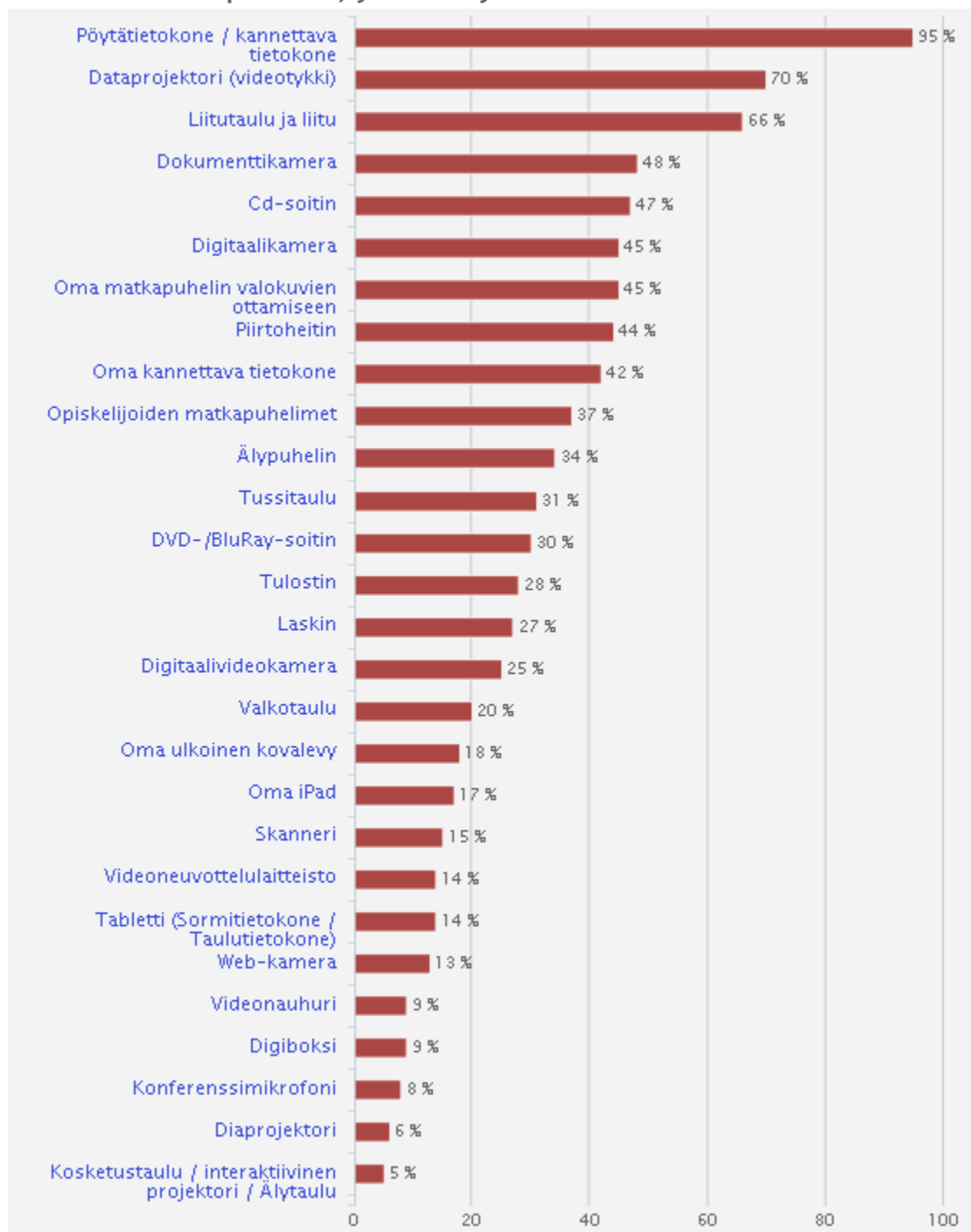
Kosketustaulun tai vastaavan laitteen (kosketustaulu / älytaulu / interaktiivinen projektori) käyttö on puolestaan yleisempää kansalaisopistoissa, joissa 13 prosenttia ilmoittaa käyttävänsä sitä opetuksessa. Myös tablettia käytetään yleisemmin, 22 prosenttia vastaajista. Kansanopistoissa vastaavat luvut ovat kosketustaululla 5 prosenttia ja tabletilla 14 prosenttia.

Laitteet kansalaisopistoissa, yli 5 % käyttää:

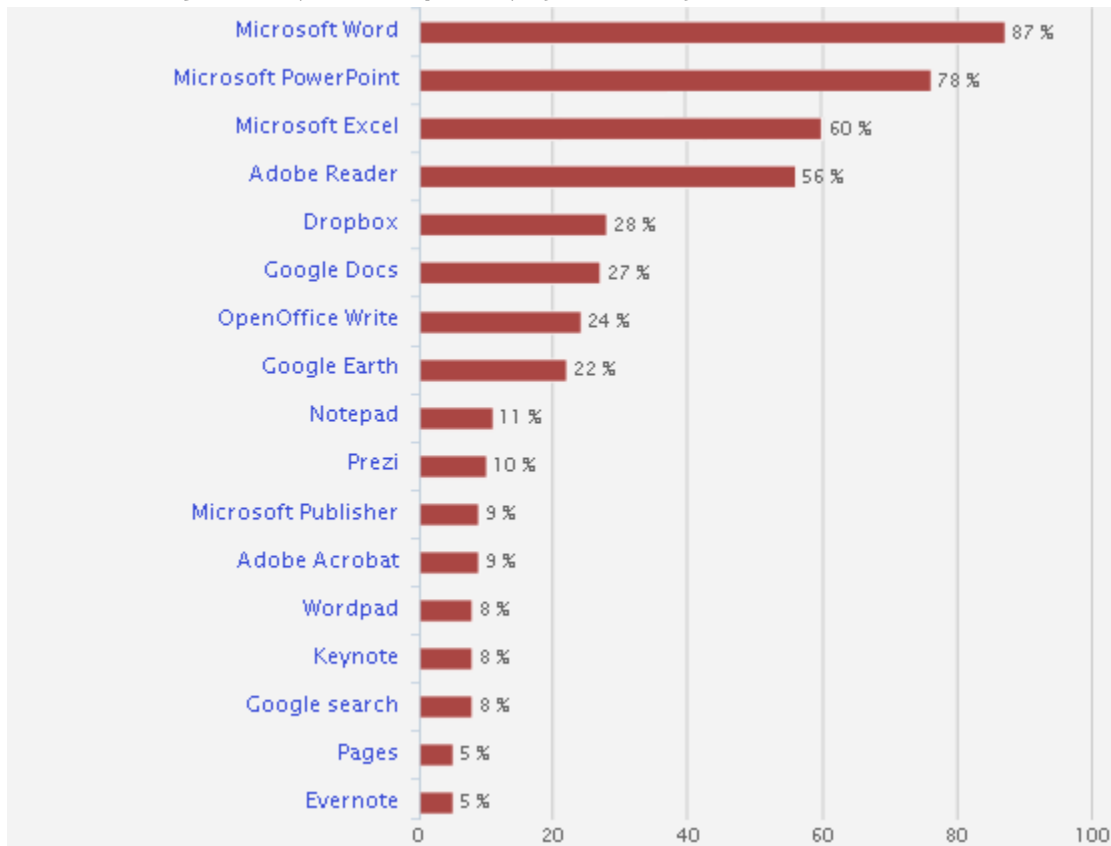
Kuva 13

Laitteet kansanopistoissa, yli 5 % käyttää:

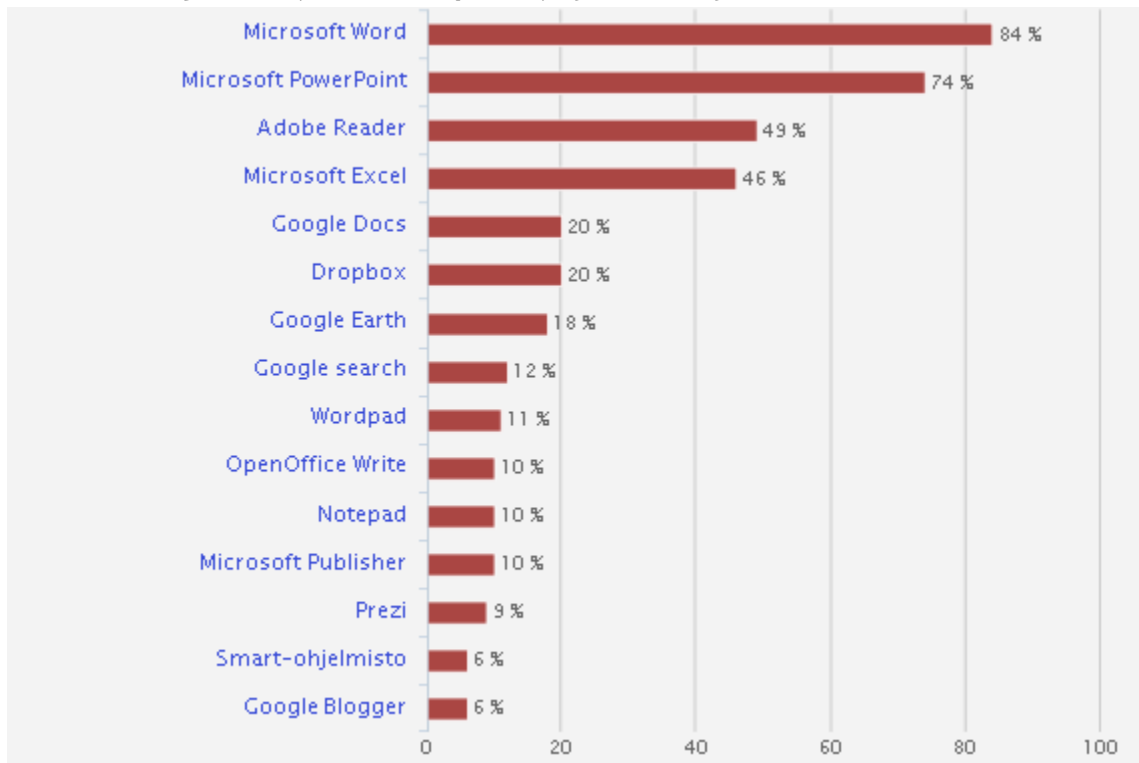
Kuva 14

Toimisto-ohjelmat (kansanopistot), yli 5 % käyttää:

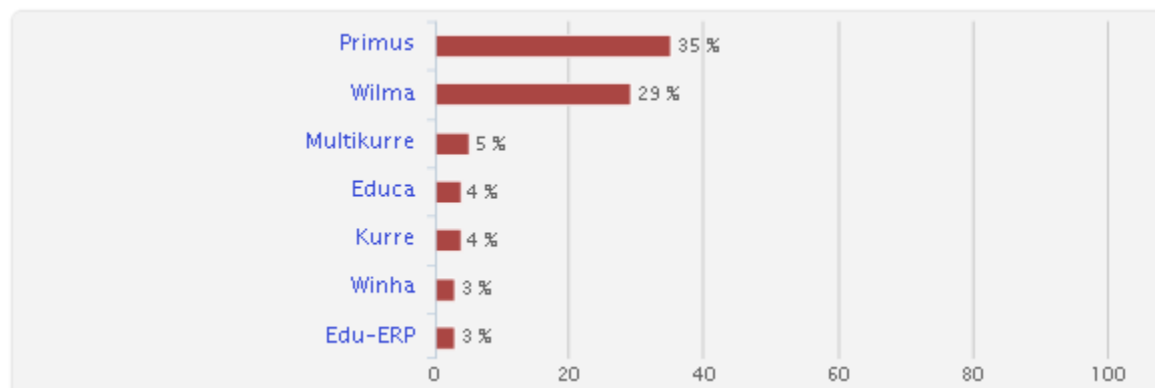
Kuva 15

Toimisto-ohjelmat (kansalaisopistot), yli 5 % käyttää:

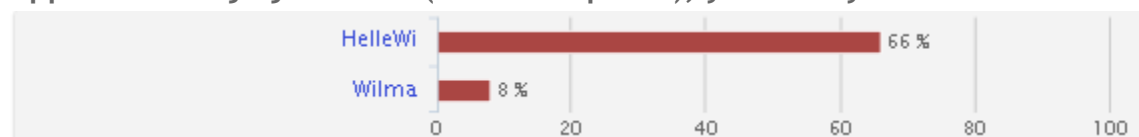
Kuva 16

Oppilashallintajärjestelmät (kansanopistot), yli 3 % käyttää:

Kuva 17

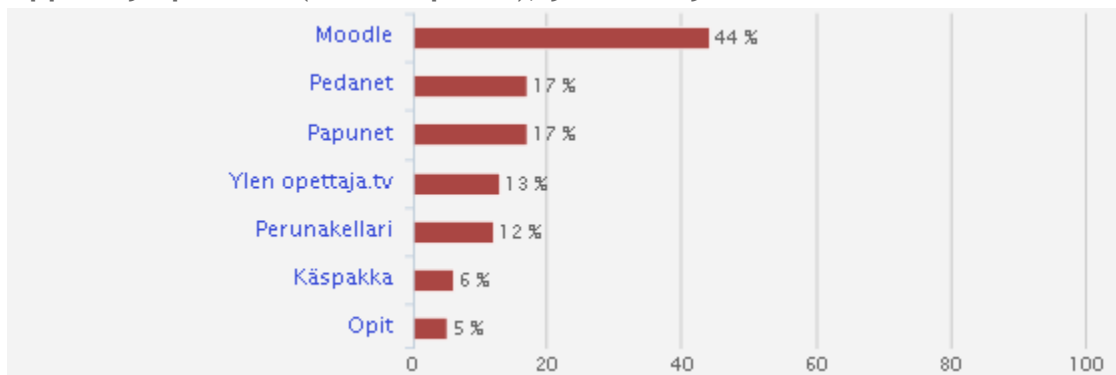
Oppilashallintajärjestelmät (kansalaisopistot), yli 3 % käyttää:

Kuva 18

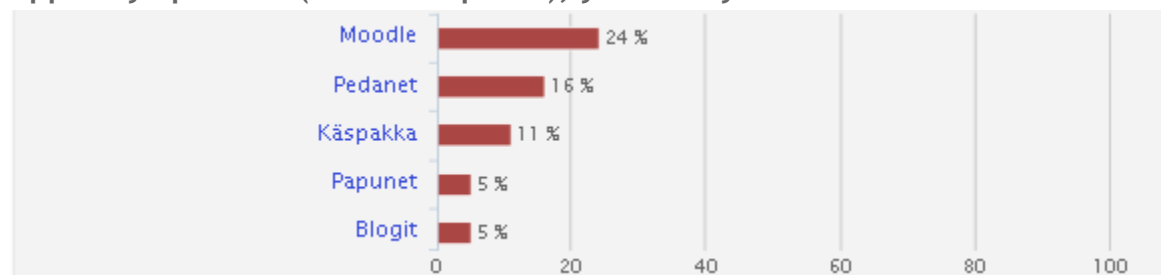
Kansalaisopistoissa pääosin käytetty oppilashallintajärjestelmä on *HelleWi* (66 %). Jotkut ovat myös ilmoittaneet käyttävänsä *Wilmaa* (8 %). Kansanopistoissa on puolestaan käytössä *Primus* (35 %) ja *Wilma* (29 %) sekä joitain satunnaisia käyttäjiä muilla järjestelmillä (esim. *Multikurre* 5 %, *Educa* 4 %). Ilmoitetut järjestelmät ovat todennäköisesti hieman päällekkäisiä toistensa kanssa, koska vastaajien intention tulkitseminen ei ole täysin kiistatonta.

Oppimisympäristöt (kansanopistot), yli 5 % käyttää:

Kuva 19

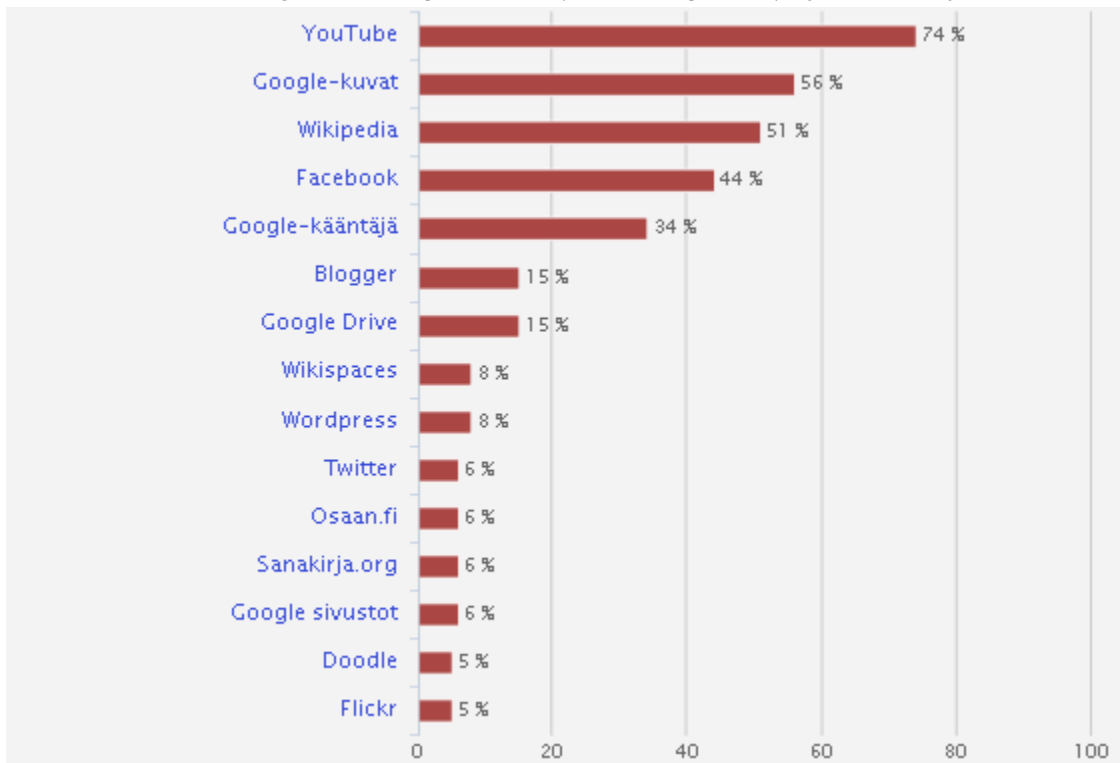
Oppimisympäristöt (kansalaisopistot), yli 5 % käyttää:

Kuva 20

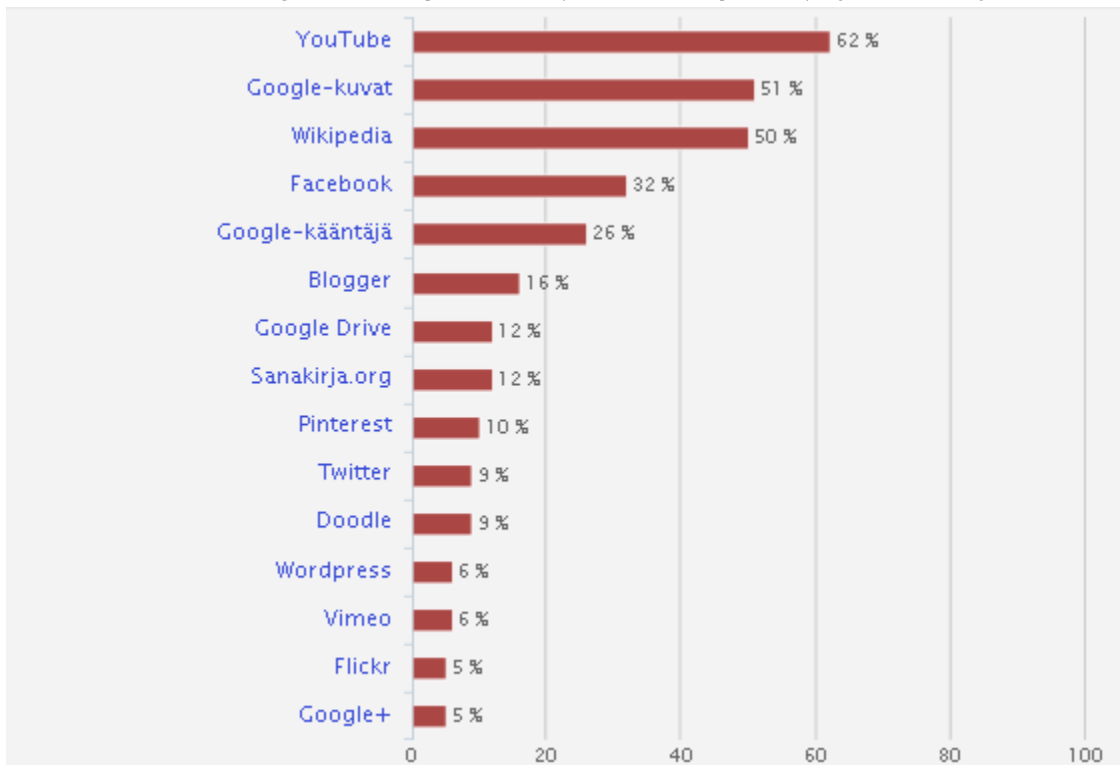
Oppimisympäristöjä näytetään käytettävän kansanopistoissa enemmän kuin kansalaisopistoissa. Molemmissa *Moodle* on yleisin (44 % ja 24 %) ja *Pedanet* seuraavana (17 % ja 16 %). Kansanopistoissa vähintään joka kymmenennen käytössä on lisäksi *Papunet* (17 %), *Ylen opettaja.tv* (13 %) ja *Perunakellari* (12 %), kansalaisopistoissa vain *Käspakka* (11 %).

Sosiaalinen media ja verkkopalvelut (kansanopistot), yli 5 % käyttää:

Kuva 21

Sosiaalinen media ja verkkopalvelut (kansalaisopistot), yli 5 % käyttää:

Kuva 22

Sosiaalinen media ja verkkopalvelut vaikuttavat olevan käytetympiä kansanopistoissa kuin kansalaisopistoissa. Molemmissa suosituimmat palvelut ovat samoja: *YouTube* (74 % ja 63 %), *Google kuvat* (56 % ja 51 %), *Wikipedia* (51 % ja 50 %) ja *Facebook* (44 % ja 32 %). Mielenkiintoista kuitenkin on, että kansalaisopistossa YouTubea käyttävät käyttävät sitä hieman useammin, pitävät sitä helpompikäyttöisempänä ja opetustyyliinsä sopivampana ja osaavat mielestään käyttää sitä opetuksessa paremmin verrattuna kansanopistossa YouTubea käyttäviin. Sama kaava näyttäisi toistuvan myös esimerkiksi Wikipedian käytössä helpokäyttöisyyden, opetustyyliin sopivuuden ja osaamisen osalta.

YouTube-käyttäjien vastaukset (kansanopistot vasen, kansalaisopistot oikea):

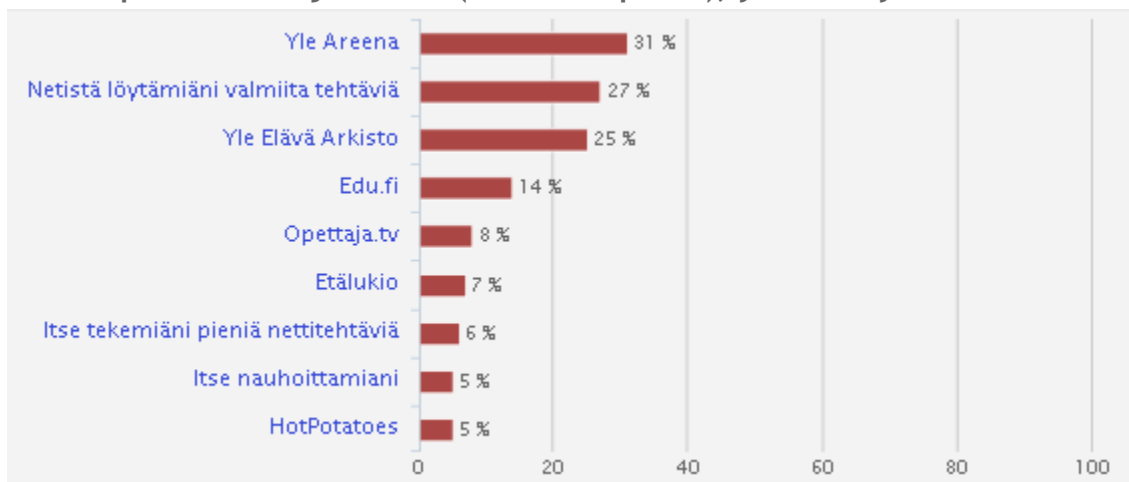
Kuva 23

Oman opetusalan ohjelmistot (kansanopistot), yli 5 % käyttää:

Kuva 24

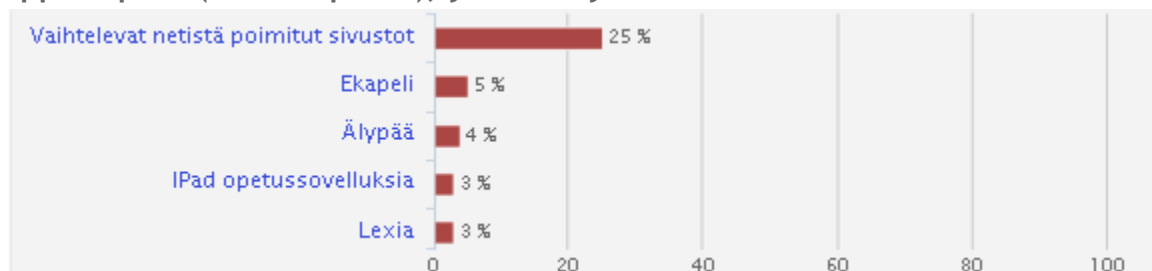
Oman opetusalan ohjelmistot (kansalaisopistot), yli 5 % käyttää:

Kuva 25

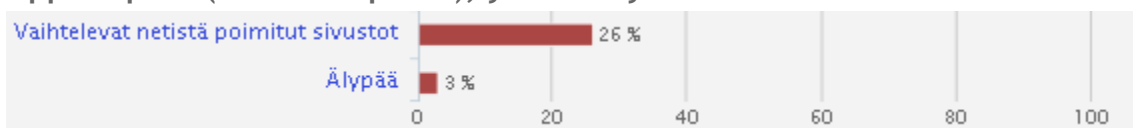
Kansanopiston vastaajat kertovat käyttävänsä oman opetusalan ohjelmistoja jonkin verran enemmän kuin kansalaisopiston vastaajat. Molemmissa *Yle Areena* on suosituin (56 % ja 31 %) ja seuraavana tarkemmin määrittelemätön *netistä löytämiäni valmiita tehtäviä* (49 % ja 27 %). Kummassakin vastaajajoukossa yleisiä ovat myös *Edu.fi* (34 % ja 14 %) ja *Yle Elävä Arkisto* (30 % ja 25 %). Kansanopistoissa on lisäksi useita muita ohjelmistoja tai palveluita, joita vähintään yksi kymmenestä vastaajasta ilmoittaa käyttävänsä.

Oppimispelit (kansanopistot), yli 3 % käyttää:

Kuva 26

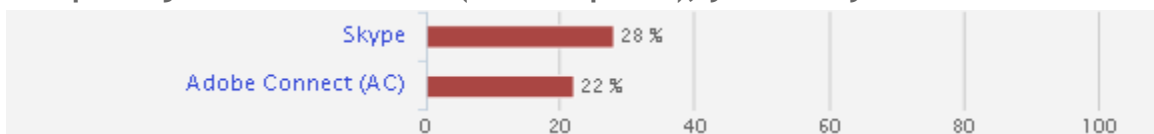
Oppimispelit (kansalaisopistot), yli 3 % käyttää

Kuva 27

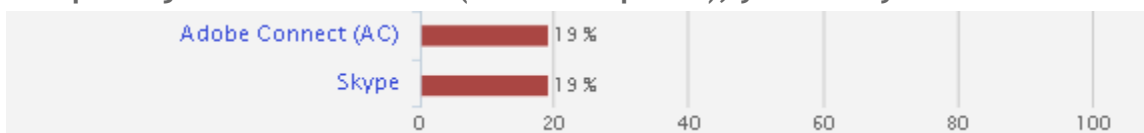
Oppimispelien käyttäminen vaikuttaa olevan melko harvinaista. Useimmiten oppimispelit ovat vaihtelevilta netistä poimituilta sivustoilta. Sekä kansanopistoissa että kansalaisopistoissa noin joka neljäs opettaja käyttää tällaisia sivustoja.

Etäopetus ja videoneuvottelu (kansanopistot), yli 5 % käyttää:

Kuva 28

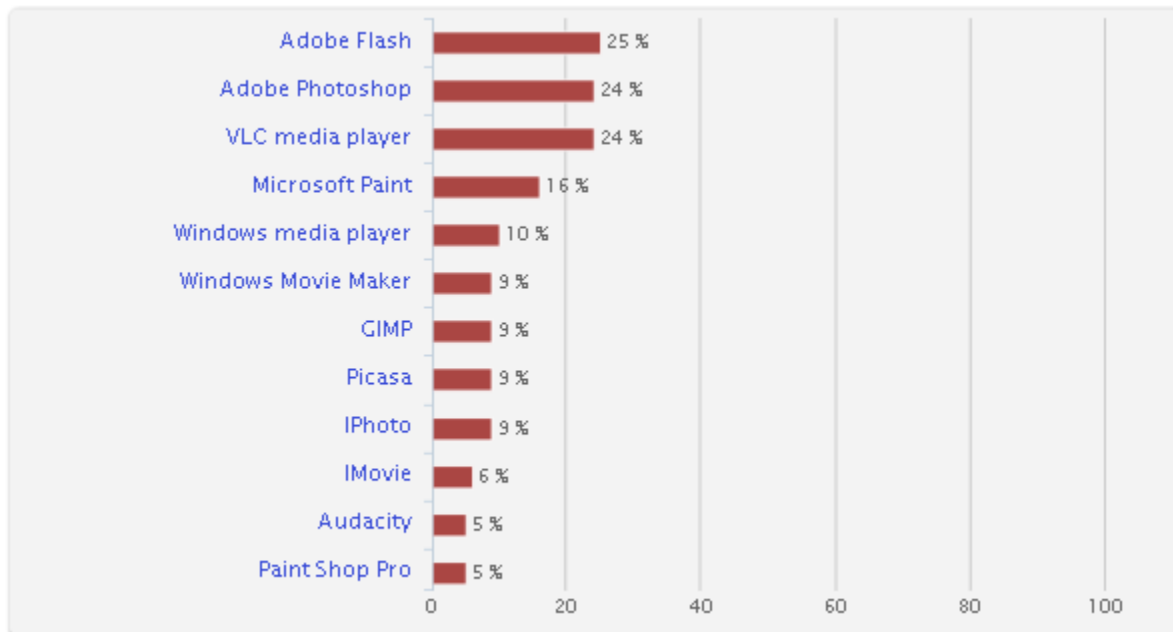
Etäopetus ja videoneuvottelu (kansalaisopistot), yli 5 % käyttää:

Kuva 29

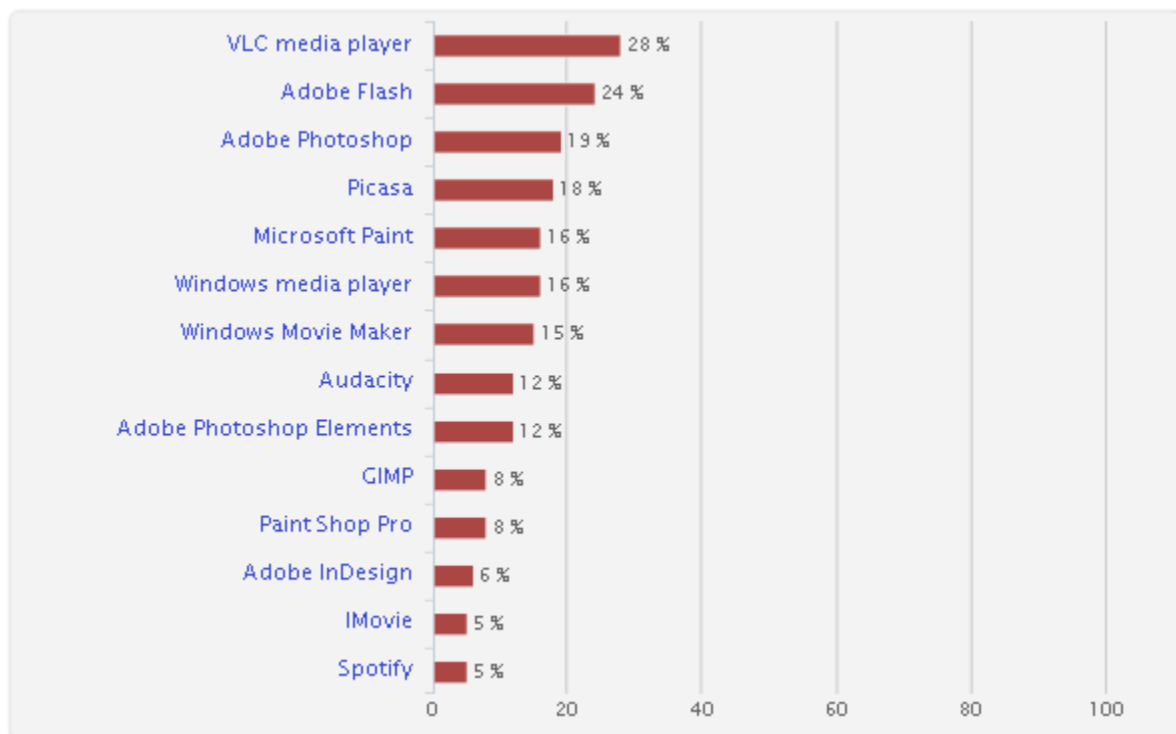
Etäopetukseen ja videoneuvotteluihin käytetään sekä kansanopistoissa että kansalaisopistoissa käytännössä kahta ohjelmaa, *Skype* (28 % ja 19 %) ja *Adobe Connect* (22 % ja 19 %). Näiden käyttö on kuitenkin huomattavasti yleisempää kuin suomalaisissa oppilaitoksissa keskimäärin.

Äänen-, kuvan- ja videonkäsittely (kansanopistot), yli 5 % käyttää:

Kuva 30

Äänen-, kuvan- ja videonkäsittely (kansalaisopistot), yli 5 % käyttää:

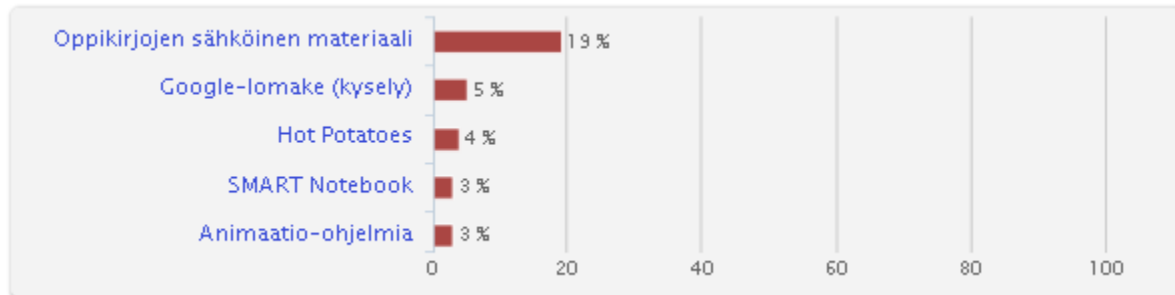

Kuva 31

Ohjelmat äänen, kuvan ja videon käsittelyyn ovat kansanopistoissa ja kansalaisopistoissa pitkälti samat ja yhtä paljon käytettyjä. Yleisimpiä ovat *Adobe Flash* (25 % ja 24 %), *Adobe*

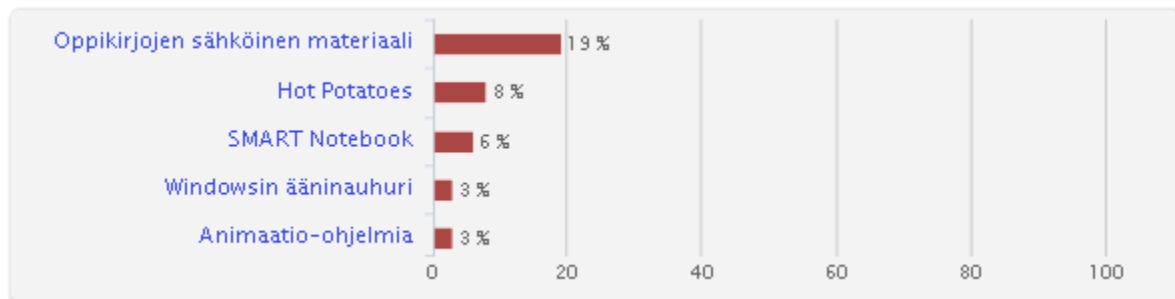
Photoshop (24 % molemmissa) ja *VLC media player* (24 % ja 28 %). Muita ohjelmia kansalaisopistoilla on käytössä hieman laajemmin kuin kansanopistoilla. Ohjelmia, joita käyttää vähintään joka kymmenes opettaja, on yhdeksän, kun kansanopistoilla niitä on viisi.

Muut ohjelmat (kansanopistot), yli 3 % käyttää:

Kuva 32

Muut ohjelmat (kansalaisopistot), yli 3 % käyttää:

Kuva 33

Muista ohjelmista esille nousee erityisesti *oppikirjojen sähköinen materiaali*, joita molemmissa vastaajajoukoissa ilmoittaa käyttävänsä 19 % vastaajista. Muissa ohjelmissa käyttäjiä on alle kymmenes kaikista vastaajista.

Vertailu yleissivistävän puolen kanssa

DVS-kysely perustuu merkittävässä määrin Opeka-kyselyyn, johon on vastannut yli 7000 opettajaa. DVS-kyselyn ja Opeka-kyselyn vertailu voi olla hedelmällistä, vaikkakin vastaajien valikoituminen ei kummassakaan kyselyssä varmasti ole täydellisen satunnainen.

Vertaamme tässä osiossa Opekan tilastollisia toimintoja hyödyntäen DVS-kyselyyn vastannutta ryhmää Opekaan vastanneeseen ryhmään.

- DVS:ään vastanneet käyttävät muita harvemmin tunneillaan tieto- ja viestintätekniikkaa opetuksessaan. Kuitenkin oppijat käyttävät suuremmalla osalla tunneista tieto- ja viestintätekniikkaa DVS-kyselyyn vastanneiden parissa.

- Vapaan sivistystyön puolella tunnetaan videovälitteinen opetus paremmin, koulutus aiheesta kiinnostaa enemmän ja videoneuvottelujärjestelmiä käytetään enemmän.
- Vapaan sivistystyön puolella oppijat käyttävät enemmän mobiililaitteita opettajien tunneilla.
- Vapaan sivistystyön puolella osaaminen on melkein kaikilla aihealueilla parempaa kuin Opekan muiden vastaajien parissa
- DVS:n vastanneet hyödyntävät muita enemmän sosiaalista mediaa opetuksessaan
- DVS:ään vastanneet kokevat useammin, että tieto- ja viestintätekniikan avulla oppijat voivat käsitellä opetettavaa ilmiötä monipuolisemmin
- DVS:n vastanneilla on muita enemmän puutteita osaamisessa, joka liittyy dokumenttikameroihin, interaktiiviseen esitystekniikkaan, äänentoistoon ja sähköisiin oppimateriaaleihin. Opettajan esityksiä tehostava käyttö näyttää siis olevan paremmin hallussa yleissivistävällä puolella kun taas muu osaaminen on vapaassa sivistystyössä paremmin hallinnassa.

Liite 1: Vastanneiden taustatiedot

	ei kertonut	Nainen	Mies
sukupuoli	1	202	82

työkokemus	vastanneiden lukumäärä
0-4	35
5-9	47
10 - 14	38
15-19	37
20 - 24	45
25 - 29	39
30 - 34	23
35 - 39	12
40 -	2
YHTEENSÄ	278

syntymävuosi	Vastanneiden lukumäärä
1940-1949	7
1950-1959	86
1960-1969	107
1970-1979	58
1980-1989	25
virheellinen vuosiluku	1

henkilöstökategoria	Vastanneiden lukumäärä
Apulaisrehtori / aluerehtori / vararehtori	21
Muu	33
Opettaja / linjajohtaja / lehtori	152
Päätoiminen tuntiopettaja	15
Rehtori / johtaja	64

	koulukategoria
Kansalais- tai työväenopisto	156
Kansanopisto	129

	opetuskieli
	4
Englanti	9
italia, englanti	1
Karjala	1
portugali	1
Ruotsi	23
Suomalainen viittomakieli	2
Suomi	241
Svenska, finska, ryska	1
Tyska	1
venäjä	1

Liite 2: Kaikkien vastausjakaumat kysymyksittäin

Mukana ovat kaikki Vapaa sivistystyö (DVS) –kyselyyn vastanneet, joiden koulukategoria ei ole ”muu” eikä tyhjä.

kysymys	Ei ollenkaan	Harvemmin	1-2 kertaa kuukaudessa	Viikoittain	Päivittäin	VASTANNEITA
Kuinka usein oppijat tuottavat tunneillasi erityyppisiä mediasisältöjä (esim. kuvaa, ääntä ja videota)?	29 %	39 %	16 %	12 %	3 %	249
Oppijat käyttävät tunneillani luokan / opetustilan esitystekniikkaa, kuten kosketustaulua tai dokumenttikameraa.	48 %	30 %	13 %	8 %	2 %	261

kysymys	En ollenkaan	Harvemmin	1-2 kertaa kuukaudessa	Viikoittain	Päivittäin	VASTANNEITA
Kuinka usein käytät TVT:a opetuksessasi?	4 %	13 %	17 %	37 %	28 %	260

kysymys	Ei	En tiedä	Kyllä	VASTANNEITA
Oppilaitoksellani on järjestetty keskitetty tekninen tuki (esim. helpdesk).	17 %	13 %	70 %	252
Oppilaitoksellani on järjestetty tekninen lähituki (esim. digitalkkari).	30 %	13 %	57 %	252
Onko oppilaitoksellasi	11 %	9 %	80 %	253

käytössä langaton verkko?				
Onko oppilaitoksellasi käytössä langaton verkko, joka toimii kaikissa tiloissa?	47 %	15 %	38 %	252
Onko oppilaitoksellasi käytössä langaton verkko, jota oppijat ja vierailijat voivat käyttää myös omilla laitteillaan?	19 %	14 %	67 %	252

kysymys	Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	Ei eri eikä samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	VASTANNEITA
TVT:n avulla oppijat pystyvät käsittelemään opetettavaa ilmiötä monipuolisesti.	0 %	2 %	12 %	64 %	22 %	249
Jatkuva uuden tekniikan tuominen opetukseen on rasittavaa.	12 %	32 %	20 %	30 %	6 %	260
Haluaisin käyttää TVT:a enemmän opetuksessani.	3 %	5 %	17 %	45 %	30 %	259
TVT-välineistön käyttö edellyttää käyttövuoron varaamista.	19 %	23 %	20 %	29 %	9 %	254
Käytössäni olevat laitteet ja ohjelmistot toimivat hyvin kokonaisuutena.	6 %	14 %	18 %	50 %	13 %	250
TVT:n käyttö sopii opetustyyliini.	3 %	10 %	17 %	40 %	29 %	260
Oppijat saavat käyttää tunneillani omia mobiililaitteitaan (esim. kännyköitä, tabletteja) osana työskentelyään.	10 %	14 %	12 %	35 %	29 %	257
Saan muilta opettajilta tukea ja vinkkejä omaan TVT:n opetuskäyttöni.	10 %	19 %	20 %	42 %	9 %	253
Työyhteisön ilmapiiri on myönteinen uusien asioiden kokeilemiseen opetuksessa.	0 %	7 %	13 %	55 %	25 %	255
Oppijat antavat minulle uusia ideoita TVT:n käyttöön opetuksessa.	8 %	23 %	22 %	40 %	7 %	261
Koen itseni yksinäiseksi TVT:n opetuskäytön kehittämisessä.	7 %	29 %	30 %	26 %	8 %	254
Tunnen Creative Commons ?lisensoidun materiaalin käyttömahdollisuudet.	46 %	16 %	12 %	17 %	10 %	230
Olen saanut käyttööni tarvitsemani TVT-välineet.	7 %	13 %	10 %	54 %	16 %	250
Löydän eri oppimistilanteisiin hyviä tapoja hyödyntää TVT:a.	3 %	17 %	29 %	44 %	7 %	229
Kyselyn täyttäminen oli mukavaa.	3 %	23 %	28 %	38 %	8 %	177
Kyselyssä kysyttiin oleellisia asioita.	1 %	8 %	19 %	62 %	11 %	178
Kyselyn täyttäminen oli helppoa.	1 %	12 %	9 %	48 %	30 %	178
Kysely oli liian pitkä.	3 %	12 %	18 %	45 %	21 %	177
Sain uusia ideoita tehdessäni kyselyä.	12 %	19 %	36 %	27 %	7 %	177
Olen samaa mieltä loppuraportin arvioinneista.	0 %	9 %	33 %	53 %	6 %	169
Vertailu muihin vastaajiin oli mielenkiintoista.	1 %	5 %	22 %	45 %	28 %	170
Opin loppuraportista jotain	4 %	14 %	41 %	35 %	6 %	167

uutta.						
Kyselyyn kannatti vastata.	1 %	3 %	26 %	51 %	19 %	167
Käytän TVT:a käsittelemään opetettavaa ilmiötä monipuolisemmin.	4 %	7 %	13 %	52 %	23 %	260
Suurimmalla osalla tunneistani käytän itse tieto- ja viestintätekniikkaa.	4 %	18 %	9 %	31 %	38 %	261
Suurimmalla osalla tunneistani oppijat käyttävät tieto- ja viestintätekniikkaa.	13 %	41 %	17 %	22 %	8 %	261
Työyhteisössäni on järjestetty mahdollisuuksia jakaa pedagogisia vinkkejä TVT:n käytöstä.	4 %	22 %	22 %	41 %	11 %	255
Hyödynnän sosiaalista mediaa opetuksessani.	21 %	24 %	15 %	26 %	14 %	250
Osaan hyödyntää sähköisiä oppimateriaaleja opetuksessani.	5 %	14 %	14 %	50 %	17 %	230
Osaan tehdä useaa eri tyyppistä mediaa sisältäviä materiaaleja (esim. kuva, ääni, video).	14 %	28 %	15 %	28 %	15 %	231
Osaan huomioida tekijänoikeudet käyttäessäni eri aineistoja verkosta.	4 %	13 %	13 %	54 %	16 %	231
Osaan käyttää sähköisiä oppimisympäristöjä kaksisuuntaisen viestinnän välineenä.	10 %	18 %	17 %	42 %	13 %	231
Osaan käyttää yhteisöpalveluita (esim. Facebook, Twitter, Google+).	13 %	8 %	7 %	43 %	30 %	230
Ymmärrän internetin päivittäiset tietoturvariskit ja osaan varautua niihin.	0 %	5 %	8 %	58 %	29 %	230
Ymmärrän henkilö tietojen käyttöön liittyvät vaatimukset ja riskit ja otan ne huomioon oppijoiden tietoja käsitellessäni.	0 %	3 %	5 %	43 %	49 %	230
Tunnen opetukseni kannalta keskeiset sähköiset tietolähteet.	0 %	10 %	14 %	59 %	16 %	230
Osaan käyttää hakukoneita ja valita tehokkaat hakusanat etsimäni tiedon löytämiseen.	1 %	3 %	6 %	61 %	29 %	231
Osaan ohjata oppijoita valitsemaan ja vertailemaan tietolähteitä.	2 %	8 %	19 %	54 %	17 %	228
Osaan käyttää sähköisiä työkaluja tiedon tallentamiseen ja järjestelemiseen.	1 %	9 %	9 %	59 %	22 %	231
Osaan arvioida verkosta saadun tiedon luotettavuuden.	0 %	2 %	9 %	69 %	20 %	230
Osaan ohjata oppijoita kriittisen medialukutaidon omaksumiseen.	1 %	5 %	17 %	60 %	17 %	229
Osaan ohjata oppijoita kansalaisvaikuttamisen mahdollisuuksiin verkossa.	4 %	19 %	38 %	31 %	9 %	229
Osaan ohjata oppijoita verkossa käyttäytymiseen (?netiketti?).	4 %	6 %	16 %	54 %	21 %	228
Osaan käyttää sujuvasti dokumenttikameraa.	11 %	8 %	14 %	40 %	26 %	230
Osaan käyttää sujuvasti dataprojektorin.	4 %	3 %	8 %	40 %	44 %	231
Osaan käyttää sujuvasti luokan äänentoistolaitteita.	4 %	7 %	14 %	40 %	36 %	228
Osaan käyttää sujuvasti kosketustaulua tai vastaavaa	36 %	21 %	22 %	14 %	8 %	229

interaktiivista esitystekniikkaa.						
Tiedän, mitä tarkoitetaan videovälitteisellä opetuksella, ja tunnen joitakin videovälitteisen opetuksen ohjelmistoja ja välineitä (esim. Adobe Connect, Lync).	21 %	15 %	10 %	33 %	21 %	230
Osaan teknisestä näkökulmasta järjestää videovälitteisiä opetustilanteita (esim. etäopetus, webinaarit).	38 %	19 %	15 %	17 %	10 %	231
Osaan hyödyntää oppilaiden omia mobiililaitteita osana opetusta.	22 %	24 %	22 %	25 %	6 %	229
Osaan hyödyntää mobiililaitteita sisältöjen tuottamiseen (esim. teksti, kuva, ääni, video).	25 %	21 %	16 %	27 %	11 %	229
Hyödynnän sähköisten sisältöjen ja oppimisympäristöjen mahdollisuuksia opetuksen eriyttämisessä.	18 %	21 %	22 %	32 %	7 %	249
Hyödynnän oppijoiden omaa osaamista tietoteknisten ongelmien ratkaisussa.	8 %	6 %	21 %	46 %	19 %	249
Käytän sosiaalisen median ammatillisia verkostoja oppiakseni uutta.	17 %	20 %	13 %	34 %	15 %	254
Järjestän opetustilanteita myös luokkahuoneen ulkopuolella kannettavia päätelaitteita hyödyntäen.	41 %	23 %	13 %	13 %	9 %	261
Rakennan opetukseni oppikirjan / aihealueen käsikirjan mukaan.	26 %	31 %	10 %	27 %	6 %	260
Jaan tuottamaani oppimateriaalia verkossa muille opettajille.	32 %	20 %	14 %	24 %	10 %	253
TVT:an liittyvistä kouluttautumismahdollisuuksista tiedotetaan oppilaitoksellani aktiivisesti.	7 %	12 %	18 %	43 %	20 %	254
Oppilaitoksessani on helppo lähteä kehittämään uusia toimintatapoja.	2 %	14 %	19 %	48 %	18 %	254
Oppilaitoksellani on yhteisesti sovittu tavoite TVT:n hyödyntämisestä opetuksessa.	13 %	29 %	29 %	21 %	7 %	255
Minulla on mahdollisuuksia vaikuttaa oppilaitokseni TVT-hankintoihin.	7 %	12 %	20 %	38 %	23 %	255
Osallistun aktiivisesti oppilaitokseni TVT-hankintoihin.	19 %	21 %	18 %	19 %	23 %	253
Kehityskeskusteluissa otetaan esille TVT-osaaminen. (Ohita kysymys, jos et käy kehityskeskusteluita oppilaitoksellasi)	8 %	16 %	27 %	35 %	14 %	195
Tunnen oppilaitokseni kehittämistyötä ohjaavan TVT-suunnitelman sisällön.	29 %	15 %	22 %	21 %	13 %	251
Toimin oppilaitoksellani TVT:n opetuskäytön tukena muille opettajille.	36 %	13 %	16 %	22 %	13 %	254
Hyödynnän sosiaalista mediaa (esimerkiksi Facebookia, Twitteriä tai blogeja) viestiessäni oppijoiden kanssa.	36 %	19 %	12 %	21 %	12 %	250
Saan riittävästi ja riittävän nopeasti teknistä tukea TVT:n	6 %	16 %	18 %	44 %	17 %	252

käyttöön oppilaitoksellani.						
Minulla on käytössäni riittävän nopea ja vakaa internet-yhteys, kun opetan.	6 %	11 %	8 %	37 %	38 %	250

kysymys	Ei	Kyllä, @-kortti	Kyllä, A-kortti	Kyllä, AB-kortti	Kyllä, TIETTY?Tietotyötutkinto	VASTANNEITA
Onko sinulla TIEKE-tutkinto eli tietokoneen ajokortti?	80 %	4 %	10 %	4 %	2 %	229

kysymys	Ei	Kyllä	VASTANNEITA
Olen kiinnostunut koulutuksesta aiheesta sähköiset sisällöt ja oppimisympäristöt.	24 %	76 %	229
Olen kiinnostunut koulutuksesta aiheesta sähköinen viestintä.	28 %	72 %	230
Olen kiinnostunut koulutuksesta aiheesta tietoturva ja tietosuojat.	43 %	57 %	229
Olen kiinnostunut koulutuksesta aiheesta tiedonhaku- ja hallinta.	46 %	54 %	225
Olen kiinnostunut koulutuksesta aiheesta tietoyhteiskuntataidot ja mediakasvatus.	46 %	54 %	226
Olen kiinnostunut koulutuksesta aiheesta tietotekniikan perustaidot.	61 %	39 %	229
Olen kiinnostunut koulutuksesta aiheesta esitystekniikan opetus.	40 %	60 %	228
Olen kiinnostunut koulutuksesta aiheesta videovälitteinen opetus.	45 %	55 %	230
Olen kiinnostunut koulutuksesta aiheesta Mobiililaitteet.	37 %	63 %	230
Olen kiinnostunut koulutuksesta aiheesta ääni, video ja kuva.	39 %	61 %	229

kysymys	En lainkaan	Kyllä, mutta vain luontomaisesti	Kyllä, vuorovaikutteisesti oppijoiden kanssa	VASTANNEITA
Käytän etäopetuksen osana videovälitteistä opetusta.	80 %	11 %	9 %	257

kysymys	En mitään edellisistä	Kuntani kehittämistä	Oman kouluni kehittämistä	Valtakunnallista kehittämistä	VASTANNEITA
Haluan vastaukseni auttavan ensisijaisesti (valitse yksi)	9 %	4 %	43 %	45 %	173

kysymys	En osaa	Osaan hyödyntää monipuolisesti oppijoiden kanssa	Osaan itse	Osaan näyttää oppijoille	VASTANNEITA
Osaan käyttää jotakin sähköistä oppimisympäristöä (esim. Moodle, Opit, Fronter).	22 %	26 %	39 %	13 %	231
Osaan käyttää sähköpostia tehokkaasti (esim. liittää liitetiedostoja ja käyttää postituslistoja).	1 %	54 %	35 %	10 %	231
Osaan käyttää pikaviestimiä (esim. Skype, Google Talk, Lync).	21 %	20 %	50 %	9 %	231

Osaan käyttää yhteisöllisiä sisällöntuotantopalveluita (esim. blogit, wikit).	34 %	17 %	37 %	12 %	230
Osaan käyttää jotakin tekstinkäsittelyohjelmaa (esim. Microsoft Word, LibreOffice Writer).	0 %	48 %	39 %	13 %	231
Osaan käyttää tekstinkäsittelyohjelman edistyneitä ominaisuuksia (esim. tyylejä ja automaattisia sisällysluetteloita).	15 %	32 %	45 %	7 %	231
Osaan käyttää jotakin esitysgrafiikkaohjelmaa opetuksessani (esim. Microsoft PowerPoint, LibreOffice Impress).	8 %	37 %	43 %	13 %	231
Osaan käyttää esitysgrafiikkaohjelman edistyneitä ominaisuuksia (esim. tehdä animaatiota sekä monipuolista sisältöä sisältäviä esityksiä).	53 %	18 %	25 %	5 %	231
Osaan käyttää jotakin taulukkolaskentaohjelmaa opetuksessani (esim. Microsoft Excel, LibreOffice Calc).	20 %	20 %	50 %	10 %	230
Osaan käyttää taulukkolaskentaohjelman edistyneitä ominaisuuksia opetuksessani (esim. kaavoja ja luoda erilaisia kuvaajia).	57 %	17 %	20 %	6 %	229
Osaan käyttää mobiililaitteita (esim. älypuhelimet, tabletit).	14 %	22 %	51 %	13 %	229
Osaan käyttää digikameraa eli ottaa kuvia ja siirtää niitä tietokoneelle.	6 %	32 %	43 %	19 %	231
Osaan kuvankäsittelyn perusteet (esim. kuvien rajaus, koon muuttaminen).	18 %	25 %	44 %	13 %	231
Osaan videonkäsittelyn perusteet (esim. leikkaaminen, eri lähteiden yhdistely).	69 %	12 %	13 %	6 %	229
Osaan äänenkäsittelyn perusteet (esim. nauhoittaminen, editointi).	66 %	9 %	21 %	4 %	230

kysymys					VASTANNEITA
Valitse taso, joka kuvaa parhaiten osaamistasi TVT:n käytössä.	23 %	56 %	12 %	9 %	231